

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre .. 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel ■ Kiadja A NAP Ujságvállalat

Egy szám
2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 9

I. évfolyam

BUDAPEST, SZERDA, 1907 DECEMBER 4

84. szám

A HIR 84-ik száma:

Kivégzik

az obstrukciót

Wekerle kijelentette, hogy megtalálta a horvát obstrukció ellen-szerét. Összehívták a zágrábi tartománygyűlést

Wekerle multja

Leleplezték a Házban. Nagy György és Babocsay Sándor az árulás ellen

Beck, a nebántsvirág

Kossuth Ferenc mondja: ne nyulj az osztrák kormányhoz. Szabad a konspiráció

A kártyázó

Nagyvárad

Razzia a bakk-asztalok körül

Egynapos sztrájk

Zágrábban

Az általános választójogért

A lakásmizéria ellen

A becsület harca

Heltai és Komlós ügye a főbbviteli bíróság előtt

Hohenau és

a vérteskatoná

Leleplezés a német birodalmi gyűlésen

A magyarfaló generális

jutalma

Mörk tábornagya magyar ezredet kapott

Küzdelem

a németek ellen

Talpra állnak a lengyelek

Egy festő tragédiája

Halálra ítélt

szerelmesek

KILENC RIPORT

Távirat.

Telefon

Port a szemébe!

Irta: HENTALLER LAJOS

Szidják az ellenzéket. Gunyolják a kilépőket. Azokat, akik elég obsztinált fejűek ahhoz, hogy elveikhez, programjukhoz, a haza függetlenségének eszméjéhez rendületlenül ragaszkodnak. Ugyan miért? Mi voltaképp ma az ellenzék? Semmi! Alig valami! Nem akarom mondani, hogy rosszabb a semminél. Hisz a hányan kiléptünk, annyifelé huzunk. Nincs egység. Nincs vezér. Nincs egyöntetű működés. Tehát a semminél csak valamivel jobb. Az ellenzéki képviselők erőfeszítései meddők, mint maga ez a hamis elvi alapon sántikáló koalicionális alkotmányosság.

A baj mégsem az ellenzékben rejlik, hanem a többségben. Mert ezt vezetheti akár a poklok hetvenhetedik félegyházába akárki. Csak azt kell a fülekbe sugni: „Baj van! Veszélyben a haza! Hiba van a közélet krétája körül! s ők kezes bárányok. Rögtön belátják, hogy más kibontakozás nincs, csak ha feladják elveiket s most ideiglenesen ráállanak a 67-es alapra. Véglegesen majd rajta maradnak később, mert a félszüzek sem fejlődhetnek újra vissza egészen ártatlanokká.

A kinek szeme van s tud a történelemben visszafelé nézni; a ki tud a mult eseményeiből a jövőre következtetéseket vonni, az ösztönszerűleg belátja még akkor is, ha Lueger nem konstatálja, hogy a mai többség politikája a Burg urainak érdekeit szolgálja. Most is a nemzetiségeket piszkálták fel, mint 1848-ban, hogy demoralizálják, terrorizálják a magyart, hogy a megfélemlített népet azután a nemzetiségek segélyével verjék az osztrák járomba. Az „istenadta nép“ már észlel s hallgat. Nem szól, csak nyög és sóhajt. De e politika sehogy sincs inyére. Nincs inyére, mert érzi, hogy e politika következményei iszonyuak lesznek.

És én, aki huszonhét éve vagyok tagja a parlamentnek, bátran, fölemelt fővel kérdezhetem, vajjon az előző kormányok közül melyik mert volna a mostanihoz hasonló kiegyezési javaslatokkal előállani s ráadásul odadobni a kvótaemelést? Melyik mert volna javaslatát egy szakaszba összeszorítani? Avagy nem emlékszenek már arra, mily gyorsan elsöpörte Szápáry Gyulát az egy szakaszba gyömösölt „Lex Szápáryana?“ Ebből látható, hogy a parlamentarizmus ilyfajta kijátszása mégis alattomoság és zsarnokság. Valljuk be tehát újból, hogy a mai ellenzék működése csak portyázás, mert még Hock János is, aki a javaslatot teljesen agyonverte, azt célszerűségi szempontból elfogadta.

Én a magam részéről egészen másként képzeltem a függetlenségi párt többségének kormányrajutását. Bolond voltam azt hinni,

hogy a vezérek és képviselők egyaránt lelkesednek elveikért. Férfiasan ragaszkodnak programjukhoz. S ha a becsületes férfiak eszmei alapon kormányra juthatnak, akkor elkövetkezik hazánk szellemi és fizikai megújodása.

E helyett kitolnak mindent a jövőbe. A jelszó: „Ma pénzért, holnap ingyen!“ A legvilágosabb igazságokat hazugságok burkába rejtik. Mert a mai függetlenségi többség politikája valóságos patópáloskodás: „Hej, ráérünk arra még!“ S ha elkövetkezik az ígért határidő; ha véget ér ez a nyomoruságosan gyáva és lemondó átmeneti korszak, akkor újabb hazugságokkal fognak előállni s a napnál fényesebben bebizonyítják akkor is, hogy nincs itt a függetlenségi eszmék megvalósításának ideje, mert pénzügyileg és gazdaságilag akkor még gyengébbek leszünk, mint ma vagyunk. Így fog ez tartani az örökkévalóságig.

Nem akarom most felvetni a kérdést, mit is rejt voltaképpen magában a függetlenségi többségnek e lemondása elveinek megvalósításáról? Avagy, van-e a mai kormány programjában csak egyetlenegy pont is, mely akár pénzügyi, akár közgazdasági, vagy közjogi szempontból megfelelne a függetlenségi párt elveinek? Nincs! A mai kormány programja a „hazugságok hazugsága“.

Érzi ezt jól a függetlenségi párt minden tagja. Azok, akik olyan hangosak ma a képviselőházban s epéskedve köpködnek a javaslat ellen felszólaló hazafiakra, — alighanem sejtik, mily politikai, pénzügyi és gazdasági erő rejlik az önálló vámterületben és nemzeti bankban. De rajtuk van a varázs! Szuggesztió alatt állanak; szellemileg gyöngék és tehetetlenek, hogy a programjuk megvalósítását követeljék. Sőt akadt közöttük már oly cretin, oly szellemi nyomorék is, aki Tisza Kálmán híres frázisát használja argumentumul, hogy: „Jerichó falai nem omlanak le a trombita harsogásra!“ Az ily 67-esből függetlenségivé vedlett himplérek terjesztik legjobban a már kétizben előfordult elvárulás gyomát és a régi elv-feladás gazát. Azt azonban egyikük sem vallja be, hogy megválasztatásakor nem kapott mandátumot arra, hogy csak ideiglenesen is hűtlen lehessen programjához.

Az adott program ma túlhaladott álláspontra. A látszat a fő! Az, hogy a függetlenségi eszmék régi és új elvszilárd bajnokait a horvátokkal való paktálással vádolják be a nemzet előtt. Nekünk talán jogunk volna visszavágni, de nem tesszük, hogy ők meg Ausztriával paktálnak a nemzet ellen. Az udvari méltóságok körül járják a rókatáncot, hogy a méltósá-

gokért szállítsák Bécsnek mindazt, amit az előző hatvanhetes kormányok nem voltak képesek szállítani. Nem voltak képesek azért, mert a függetlenségi ellenzék őrt állott s megakadályozta ebben a hatvanhetes kormányokat. Ma az elveknek vége! Dolgoznak a formulák, aki ma elvről beszél, annak nincs józan ítélete, se becsülete, se hazafisága.

És a nép még mindig nem látja be, hogy a nagy függetlenségi párt ma már tényleg közöses. Nem látja be a függetlenségi eszme hanyatlását s nem veszi észre, hogy az erőszakos darabontok kezéből a ravasz „udvari szállító”, Wekerle karmai közzé jutottunk, aki a darabontokhoz úgy viszonylik, mint tizenkilenc egy hián huszhoz. Annak a Wekerlénak a karmai közé jutottunk, aki a nemzeti küzdelem idején nap-nap után érintkezett Fejérváryval; a darabont-kormányt nemcsak jó atyai tanácsokkal látta el, hanem minisztert is liferált nekik. De hát a mai helyzetet tünni kell! És ha az elvárulás becstelensége pohárba van töltve, ki is kell üríteni. Tessék! Jó étvágyat!

Az adóbefizetés reformja. A főváros tanácsa életrevaló újítást akar meghonosítani az adóbefizetések körül. Felterjesztésben kérte a kereskedelmi minisztert, tegye lehetővé, hogy az adóbefizetést a felek posta útján teljesíthessék. Ez az üdvös reform rendkívül megkönnyítené a bonyolult pénzkézeltést és a főváros polgárságát is sok lóttás-futástól, kellemetlenségtől szabadtaná meg. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma válaszolt a tanács fölterjesztésére. A miniszter nem teljesítette teljes egészében a kérelmet, de nem zárkózott el az elől, hogy a köztartozások befizetése posta útján történhessen. Portómentességet — mint ezt a főváros kérte — nem engedélyez, csak abban az esetben, ha a befizetőfél az utalványon, vagy a csekken nem ír közleményeket. Ellenkező esetben öt fillér közleményi díjat kell leróni a befizetési lapra. Megengedte a kereskedelmi miniszter azt is, hogy a főváros címére érkező adóbefizetéseket ezentúl a postatakarékpénztárak vegyék fel. A postatakarékpénztárak azután meghatározott időközökben elszámolnak a fővárossal, de minden egyes befizetéstől külön kötelesek értesíteni a székesfőváros pénztárát. Az újítást legközelebb életbeléptetik.

A szent egység. Az osztrák kiegyezési bizottság tárgyalásairól Pergelt előadó jelentést készített, amely a magyar kormány sok tartalmatlan dicsekedését zuzza össze. A híres szerződési formáról, amelyet vívmánynak hirdetett Kossuth, azt mondja a jelentés, hogy egyáltalán nem változtatja meg a két állam viszonyát szabályozó államjogi alapokat. Helyesnek találja, hogy a bankkérdést kikapcsolták, de a közös bank szabadalmának meghosszabbításáért később sem szabad Ausztriának koncessziókat tenni. Végül a két állam közt minden körülmények között kívánatos a minden változtatástól megóvott egységet tovább is fönntartani. Erre a szent egységre hivatkozott az osztrák miniszterelnök és a Reichsrath is, valahányszor a kiegyezésről volt szó. És ezt a fölmelegített Chlopy-t kellett nekünk a magyar parlamentárizmust megtipró egyszakaszos törvényvel megfizetnünk. Ezzel a ma is gögös Magyarországot semmibe vevő, provinciának legyalázó Ausztriával kötött kiegyezést a függetlenségi párt, Kossuth és hívei, mint a szent egység bálványimádói. Milyen szomorúan komikus s mily kacagatóan tragikus...

Uj osztrák miniszter. Georgi altábornagyot ma kinevezték osztrák Landwehr-miniszterre. A császár előtt Schönbrunnban ma délelőtt az új miniszter letette a hivatalos esküt. Ezután külön audiencián fogadta a császár Georgit. Lalscher tábornaggy, a fölmentett miniszter a bárói rangot kapta.

A leleplezett miniszterelnök

Nagy György összetörte az egyszakaszost. Wekerle és Sándor Pál párbaja. Apponyi védí az árulást. Lengyel támad

Rakovszky ur rögtönitélete

Minden napra jut egy horvát! — fenyegetőzött Supilo az árulóvezér, mikor megkérdezték tőle, hogy állandósítani akarják-e a horvát obstrukciós cudarságot. Mára kettő is jutott. Az ülés elején Bauer Antal beszélt horvátul az egyszakaszos ellen, az ülés közepéfelé pedig Tuskán Gergely ékelte magát szemérmetlenül a komoly ellenzéki vitába, amelyet ma Nagy Györgynek egy hatalmas, tüzzel pattant, kiváló szépségű beszéde képviselt. Az egyszakaszos alkotmányrombolást ostromozta Nagy György a becsületes magyar ember egyenes eszejárásával. Csupa megkapó kép, frappánsul találó hasonlat tarkította az érvelését, komoly szakszerű adatok szilárd fegyverzetében olyan impozáns hatást gyakorolt, hogy a beszéd élvezésébe beléfelejtkezett kormánypártiak félretették a mindennapos köteke-dést. Csak az elnökkel gyűlt meg a baja egy hasonlatért, amelyben egymás mellett említette a papot és a templombetörőt.

— A pap is kiveszi a perselyekből a pénzt, a belőre is. A pap kegyes célokra, a betörő önmagának.

— Mi itt a törvényhozás templomában — applikálta a hasonlatot Nagy György — mint a nemzet törvényhozásának választott papjai tiszta hittel áldozunk a függetlenségi eszmék oltárán, míg a nemzet ellenségei, a horvátok a nemzeti jogok frígládáját meg-rabolni igyekeznek.

Justh Gyula bevárta a végét a szép és találó hasonlatnak, aztán csöngetett:

— Ezért a hasonlatért Nagy György képviselő urat rendreutasítom.

Nagy György tisztelettel meghajolt. Az a hasonlat megért egy rendreutasítást.

Sándor Pálnak két elintézetlen ügye volt: Szerényivel és Wekerlével. Szerényit egy lojalitástól csöpögő beszédben szinte megkövette, Wekerlével szemben szigorubb volt. Leleplezte a miniszterelnök multját, elmondta róla, amit ugysis tudott mindenki, hogy a Lloyd-klub kiürüléséig tagja volt a szabadelvűpártnak. Sándor Pálnak, a szét-zúllott nyájából ittmaradt, fanatikus Tiszahuszárnak tudni kell azt, hogy kik ültek vele együtt a husosfazék mellett.

— Konstatálom, — mondta — hogy Wekerle november tizennyolcadikán tagja volt a szabadelvűpártnak. Sőt december tizenhatodikán is, sőt január huszonhatodikán is. Többet mondok: nem lépett ki a szabadelvűpártból soha.

Wekerle idegesen hadonászott a kezével, Sándor Pál pedig folytatta a régi fegyvertárs leleplezését:

— A miniszterelnök ur a darabont-kormány alatt is megtartotta az ipartanács szűkebb bizottságának elnöki állását, sőt szubvencionálásra ajánlott vállalatokat a darabontoknak.

A függetlenségi mamelukok nagyot nyeltek és Sándor Pál hamarosan nekik is megadta a magukét.

— Én a régi fehér mezben jöttem el, de látok olyanokat a szélsőbaloldalon és a löbbi oldalakon is, akik valaha ugyanezt a régi mezt viselték, de ide új köpönyegben jöttek el...

Wekerle védekezni próbált, de régi fegyvertársa csupa igaz dolgot leplezett le és ezzel a leleplezéssel szemben a nagy debatter is csak gyámoltalankodni tudott. Kénytelen volt vállalni a darabontság vádját és öncsinálta bizonyítványa a saját politikai multjáról nem hatott meg senkit.

Goldis László román követ támadta ezután a kiegyezést, majd Babocsay Sándor, a harcoss ellenzék tagja szólalt föl ellene röviden, de őszinte hazafiu hívvél. Szűzbeszédet mondott, a lelkiismerete szólította föl, hogy tiltakozzék az alkotmánybotlás ellen. Háromnegyed három volt, mikor föl-

állott gróf Apponyi Albert és az unalomig ismételt védőbeszédét újra elmondta a kiegyezés mellett. Azért szólalt föl, hogy a kormányval való szolidaritását a kiegyezés kérdésében demonstrálja. Lengyel Zoltán talpraesett közbeszólásokkal vitakozott vele, mire Kállay Leopold testörnek szegődött Apponyi mellé és sértő szót röpitett Lengyel felé. Lengyel a közbeszóló jelentkezését követelte, mire Rakovszky elnök rendreutasította Lengyelt, majd mikor Lengyel ismételt tiltakozott az inzultus ellen, az elnök Lengyelnek a mentelmi bizottság elé utasítását javasolta. Wekerle megijedt az elnöki rögtönitélettől, érezte az elnöki önkény veszedelmes tobzódását és a fejével nem-et intett az elnök felé. Rakovszky nem vette észre az intést, szavazást rendelt és a Ház csekély többséggel megszavazta az indítványt. Rakovszky aztán, jó későn, Kállay Leopoldot is rendreutasította a Lengyel Zoltánnal szemben használt imparlamentáris kifejezéseért, mire Kállay megkövette a Házat.

Rakovszky önkénykedése nagy izgalmat okozott és Apponyi sietve befejezte beszédét, amelyre Lengyel Zoltán rövid, de éles replikával felelt.

A képviselőház ülése

— December 3. —

Elnök: Justh Gyula.
A jegyzőkönyv hitelesítése után folytatták az egyszakaszos kiegyezés tárgyalását.
Bauer Antal horvátul beszélt.

Nagy György az egyszakaszos kiegyezés ellen

Nagy György: Kötelességének tartja felszólalni az egyszakaszos kiegyezés ellen, azért, hogy őszinte meggyőződéséből eredő, bizonyítékokra felépített ítéletet, bírálatot mondhasson a kiegyezésről, amely Magyarország gazdasági politikáját tíz esztendőre van hivatva eldönteni. A tárgyalás alatt lévő törvényjavaslatot nem fogadja el; nem fogadja el azért, mert az azzal életbe léptetni szándékolta kiegyezés Magyarországnak jogos, igazságos gazdasági érdekeit nem elégti ki.

Nem paktál a horvátokkal!

— Kossuth Ferenc azt mondta, hogy tudja, hogy a magyar képviselőknek fájni fog jó magyar szívük, ha ez ellen a javaslat ellen állást foglalván, majd a szavazáskor a horvátokkal együtt kell, hogy felálljanak. Akik nemes, tiszta szándékkal, a függetlenségi eszme iránti rajongó szeretetből, izzó hazaszeretetből kovácsolt fegyverekkel jelentünk meg itt a parlamenti csatamezőn, felelősek vagyunk-e azért, hogy itt megjelennek a nemzetnek ellenségei, a horvátok, a harenak martalócai? Nekünk erős a hitünk, erős a meggyőződésünk, hogy e javaslat és a kiegyezés elleni tiltakozásunkkal hasznos, üdvös szolgálatot teszünk nemzetünknek. Ugy van ő a horvátokkal, mint a pap azzal a zúllott emberrel, aki őt kollégájának tartotta, mert hiszen a pap is felnyitja a perselyeket és ő is, csak hogy a pap a szent célra, ő pedig rablásra.

Elnök: Nagy Györgyöt ezért a hasonlatáért rendreutasítja.

Az 1. §.

Nagy György: Első sorban az egyszakaszos törvényjavaslat ellen tiltakozik, mert ez az egyszakaszos törvényjavaslat veszedelmes precedens. Maga a törvény alkotója mondja, hogy ez a javaslat formailag eltér a más hasonló természetű ügyek elintézési módjától.

Farkasházy Zsigmond: Kis formahiba!
Nagy György: Megemlíthetné a kiegyezés kérdésében az annabergi csatlakozást, illetve a csatlakozás elmaradását, amelyet nem pótol, sőt a veszteséget még részben sem hozza helyre a kettős sínpar s a vonatok számának 60-ról 97-re való emelése. Itt hivatkozhatna Derschattára, az osztrák vasuti miniszterre. Hivatkozhatna a dalmát összeköttetésre, amely a fumei forgalmat megbénítja, s amely Dalmáciát, amely pedig jogilag a mienk, jobban összekapcsolja Ausztriával. Hivatkozhatna a vámkezelési költségek egy fél millióval való felemelésére. Különben ezt a kérdést hozzászólás nélkül nem is hagyja és majd a kvóta megállapítására vonatkozó törvényja-

vaslatnál fog tüzetesebben rámutatni arra, hogy ilyen címen 500,000 koronát ajándékozott a kormány az osztráknak. Hivatkozhatnék a tiroli gabonavám fentartására, az osztrák hajózási vállalat adójának megszüntetésére. Hivatkozhatnék arra, hogy a választott bíróság hatáskörét a budapesti tőzsde ügyeiben is fentartották, mert ha a kiegyezésnek 21. és 24. §-ait összevetjük, egészen nyilvánvaló, hogy miután ez nincs kivéve a választott bíróság hatásköre alól, ez is odartartozik. Mindezekre hivatkozhatnék, mindezekhez bővebben, részletesebben szólhatna, de a már előbb is ismerttetett okok alapján csak három kérdésre terjeszkedik ki részletesebben: ez a három: a bank, a kvóta és a magyar blokk s a vele kapcsolatos dománialis kölcsön kérdése.

Nem fogadom el...

Nagy György: Nem támogathatja szavazásával a kiegyezést, amelynek elfogadása megbénítaná ifjú lelkesedését és ragaszkodását a függetlenségi eszmékhez. Ő továbbra is hű marad a függetlenségi zászlóhoz és teljes tisztelettel van Kossuth Ferenc iránt, akitől első ízben tanulta meg a negyvennyolcas eszmék igaz szeretetét. Megsértené a függetlenségi eszmék diadalába vetett hitét, ha ezt a terhes kiegyezést elfogadná. Ezért nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Éljenzés.)

Sándor Pál

válaszol Wekerlenek és Szterényinek

Sándor Pál: Nem tartotta lényegesnek azt az állítást, hogy a kiegyezés szerződéses formulája a darabont-kormány idején annak körében született meg. Nem hitte, hogy Szterényi ezt oly zokon vegye. Kijelenti, hogy Szterényi, Bernáth és Popovich Sándor államtikkárokat nem vádolta kétkulacsossággal, sőt hazafias dolognak tartja, hogy az alkotmány-válság idején is megmaradtak helyükön. Személyeket egyáltalán nem akart támadni; a függetlenségi pártot kritizálta, s ez a párt elég erős a maga számára és a maga intelligenciájában, hogy neki megfeleljen a kritikára. Főolvasza Vörös Lászlónak ma megjelent nyilatkozatát, amelyben az ő állításainak igazolását látja. Wekerle Sándor miniszterelnök szombaton azt mondta szőlőről, hogy ő egy kimult rendszer hazajáró kísértete. Már ekkor mondotta, hogy annak a pártnak Wekerle is tagja volt.

Wekerle Sándor: Én nem hallottam!

Sándor Pál: Sajnálom, hogy olyan rossz füle van a miniszterelnök urnak. Konstatalja, hogy tudomása szerint Wekerle november 18-ig tagja volt a szabadelvü-pártnak, sőt december tizenharmadika s a januári választás után is. Sőt úgy tudja, hogy Wekerle egyáltalán sohase lépett ki a szabadelvü pártból. Tudomása van arról is, hogy Wekerle, mint a szűkebb ipartanács elnöke ajánlotta a darabont-kormányának szubvencióra amaz ügyeket, amelyeket szubvencióval akart elintéztetni. Szólvase tagadta, hogy a szabadelvü párt tagja volt: a mult fehér köpenyét nem is tette le, mint sokan, akik most más színű köpenyben ülnek a jobb-, a bal- és a szélsőbaloldalon. (Zaj.)

Wekerle védekezik

Wekerle Sándor miniszterelnök: Kijelenti, hogy amikor Széll Kálmán visszalépett a miniszterelnökségtől, azóta fenn nem volt a szabadelvü-pártban.

Sándor Pál: De tagja volt!

Wekerle Sándor: Az igaz, hogy demonstratív nem lépett ki a szabadelvü-pártból, de megüzenté, hogy nem tag. Nem akar visszatérni arra, hogy minő rendszer volt az, amit ő képviselt. Nem rendszert képviselt, hanem elveket és ezeket az elveket ő mindig tisztán megtartotta. Visszautasítja Sándor Pál vádjait; kijelenti, hogy ő valóban tagja volt a Fejérváry-kormány ideje alatt is az ipartanácsnak, de ez nem jelent semmit, mert az nem politikai működés.

Sándor Pál: De hiszen pénzt utaltotta a törvénytelen, költségvetés nélkül levő kormányra.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ezzel a felszólásával, azt hiszi, hogy Sándor Pál vádjaira megadta a választ. (Halk helyeslés.)

Támadják az egyszakaszt!

Goldis László (román nemzetiségű): Hosszasan beszél. Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Babocsay Sándor: Első ízben szólal fel a Házban és első felszólalását arra használja fel, hogy tiltakozzék a tárgyalás alatt lévő kiegyezés megkötése ellen. Sohasem volt híve az Ausztriával való kiegyezésnek, de a megegyezésnek azt a módját, amelyet a jelen kormány teremtett meg, teljes meggyőződéssel ellenzi. A külföldi szerződések még megszavazná, de lehetetlennek tartja, hogy ez a mai parlament tiszteletére megállapíthassa a két ország gazdasági kérdéseinek elintézését. Még ennél is nagyobb hibának tartja a kvóta felemelését, amelyhez semmiképpen hozzá nem járulhat. A nagy gazdasági kérdések elintézésére csak a következő, az általános választói jog alapján egybegyűlt parlament jogosult. Helyesebb lett volna a status-quo fentartása, mert erre vállaltunk kötelezettséget az átmeneti időre. Változatlan maradt volna a gazdasági élet, de változatlan a program is. Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Tuskán Gergely (horvátul beszél): Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Apponyi Albert

védi az egyszakaszos kiegyezést

Apponyi Albert gróf: Az egyszakaszos javaslatot nem tartja a házszabályokba ütközőnek, mert hiszen ezek a törvényjavaslatoknak nem tartalmáról és formájáról, hanem tárgyalásuk módjáról intézkednek s ezt a javaslatot is szigorúan házszabályszerűen tárgyalják le. Törvénybe s a parlamentáris elvbe sem ütközik, mert nemzetközi szerződésekről van szó, amelyeknek részletein való változtatás az egésznek visszautasítását jelenti. Elismeri, hogy a kvóta fölemelése nagy terhe a kiegyezésnek, hiszen ezt elsősorban azok érzik, akik a kiegyezést létrehozták. Ez jobb kiegyezés az előzőknél. Sándor Pál amaz állítására, hogy ezt a kiegyezést a szabadelvü-párt sohasem fogadta volna el, azt feleli, hogy nem lehet arról vitatkozni, vajjon mit tett volna valaki olyan körülmények között, amelyek közt sohasem volt, amelyek köze soha jutni sem fog. A legerősebb fegyver nem volt a kormány kezében, így az összehasonlításnak még talán etikai jogosultsága sincsen. Reméli, hogy a törvényhozás és az ország a nehéz helyzetben meg fogja tenni kötelességét.

Lengyel Zoltán közbeszól: És a — kormányzat?

Elnök: Figyelmezteti Lengyelt, hogy csendben maradjon.

Kállay Leopold: Pojácá!

Apponyi Albert gróf: Tovább beszél.

Lengyel Zoltán: Ki volt a közbeszóló? Jelenlente kezdék, ha sértegetni van bátorsága!

Elnök: Rendreutasítja Lengyelt Zoltánt és kéri hagyja meg a Háznak azt az élvezetet, hogy Apponyi beszédét hallhassák. (Zaj.)

Lengyel Zoltán: Igen, de sértegetni nem hagyom magam! (Nagy zaj.)

Elnök: Javaslatot tesz a Háznak, hogy mivel Lengyel rakoncátlan volt az elnökkel szemben utasítsák a mentelmi bizottság elé.

A Ház így határozott, de sokan szavaztak az elnöki javaslat ellen.

Apponyi Albert gróf: Folytatja beszédét. Befejeli azzal, hogy elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot, amelynél jobbat a kormány most nem köthetett.

Elnök: Utólag rendreutasítja Kállay Leopoldot sértő kifejezéseért.

Lengyel Zoltán: Elmondja az eredeti tényállást. Kijelenti, hogy ő nem sértette meg sem a Házat, sem az elnököt, csak a sértést utasította vissza, mert nem tűri, hogy őt a kárki is megsértse. (Nagy zaj.) Az elnöknek figyelmebe ajánlja, hogy ezután csak akkor utasíthatja a mentelmi bizottság elé, ha arra rászolgált.

Elnök (Rakovszky István): Megvonom a szót a képviselő irtól!

Kállay Leopold: Bocsanatot kér a Háztól a sértésért.

Elnök: A Ház határozatát nem lehet vita tárgyává tenni. Ezért vontta meg a szót Lengyeltől, akinek ajánlja, hogy védelmét adja elő a mentelmi bizottság előtt.

Lengyel Zoltán: Tudomásul veszi az elnök megjegyzéseit. Apponyi Albertnek az a válasza, hogy ő nem akar kormányt buktatni; ő csak minisztert buktatott; kormányt pedig Apponyival együtt buktatott.

Az ülés négy órakor végződött.

Wekerle csodaszere

Supilo leszólja a miniszterelnököt. Ő Kergeti a horvátokat Ausztria Karjaiba. Nyilatkozott Wekerle is!

Horvátok a kiegyezés ellen

Végre, hosszú hónapok nehéz küzdelmei után a magyar kormány döntő lépésre szánta magát: legfelsőbb királyi kéziratral december 12-ikére összehívta a horvát tartománygyűlést. A közvélemény semmit nem vár ettől, mert hiszen a horvát-szerb koalíció többségben van a zágrábi tartománygyűlésen s biztosra lehet venni, hogy Rakodczay bánt már az első nap *leszavazzák*, vagy *bizalmatlanságukat fogják dokumentálni* vele szemben. Wekerle azonban azzal áltatja a függetlenségi képviselőket, hogy ő *végezni fog a horvátokkal* és közülük csak azokkal áll szóba, kik őszinte megbánással közelednek a magyar kormányhoz. Ilyenek azonban nincsenek.

Wekerle a folyosón

A Ház folyosóján ma egy nagyobb, képviselőkből álló csoport előtt nyilatkozott a miniszterelnök. *Barabás Béla, Szász József, Bizony Ákos* és mások hallgatták Wekerle kijelentéseit.

— Az *illir-almok* teszik lehetetlenné, — mondta a kormányelnök — hogy hivatalos dolgaimat nyugodtan végezzem. Mindjobban nyilvánvaló lesz, mily nagy kár, hogy a horvátokkal annak idején barátságot kötöttünk.

Az egyik képviselő megkérdezte a miniszterelnököt, *milyen politikát kíván a kormány a horvátokkal szemben követni és igaz-e, hogy a kormány tárgyalásokat kezd a horvát rezolúcionistaikkal.* Wekerle így felelt:

— Ez tévedés. A kormánynak ilyen szándéka nincs. A rezolúcionistaikkal, mint ilyenekkel *többé semmiféle tárgyalásba nem bocsátkozunk.* Ez nem annyit jelent, hogy egyiket vagy másikat a félrevezetett emberek közül, ha politikánkhoz őszintén csatlakoznak, tárt karokkal nem fogadjuk. De azt ismétlem, hogy a rezolúcionistaikkal, mint ilyenekkel többé tárgyalást nem kezdtek, abból az egyszerű indokból, mert az ilyen tárgyalások nem volna célszerűek. Hiszen *Supilo* bizonyára a rezolúcionista névben csak nemrég jelentette ki lapjában, hogy ők nem fogják megbocsátani soha, hogy a nyelvkérdést a regnikoláris küldöttség elé vitték. Ebből világos, hogy minden további tárgyalás hiábavaló és ehhez a kormánynak se ideje, se kedve nincs.

Arra a fölvetett kérdésre, mi lesz a kormány további politikája a horvátokkal szemben, Wekerle a következőket mondta:

Az obstrukció ellenszere

— Mindent el fogunk követni, hogy a rezolúcionistaikat Horvátországban lehetetlenné tegyük. Erre a horvát tartománygyűlés küszöbön levő összehívása az első kínálkozó alkalom. *Az összehívás alatt a további fejleményeket is értem,* amelyek az összehívással szervesen összefüggnek. Meg fogjuk kísérlni tehát, hogy a rezolúcionistaikat a horvát unionisták egyesítése által *tegyük lehetetlenné Horvátországban.* Ha ez a kísérlet nem sikerülne, akkor *mi magunk tesszük őket lehetetlenné.* A horvát obstrukciótól egyáltalán nem félek. A kormány készen van arra, hogy ha a horvátok obstrukcióval akarnák megakadályozni a kiegyezés megszava-

Korányi és Fröhlich Redőnygyár Budapest, VI., Gyár-ú. 12/I.

TELEFON SZÁM: 23—76.

Ajánlja többszörösen kitüntetett „HUNGARIA” magy. kir. szabadalmazott és védjegyzett **önműködő hydr. és pneumat. ajtócsukó, ablakszellőztető, napellenző, lakatosáru, ajtó- és ablakredőny-gyártmányait.** Tessék képes árjegyzéket kérni!

zását, egy csapásra véget vessen az okvetellenkedésnek. Mint pozitív dolgot közölhetem, hogy a horvát obstrukciónak megtaláltuk az ellenszerét. Csak a magyar képviselők ne gátoljanak meg bennünket terveink kivételében. A horvát országgyűlésnek azonnal való feloszlását is elhatároztuk és nyomban kiirjuk az új választásokat. Az illir-álmodozásoknak véget kell vetni.

Szász József kivételével az egész hallgatóság, valamennyi mameluk volt, megnyugodott a miniszterelnök kijelentéseiben. A horvátok pedig tovább tanácskoznak, fittyet se hányva a kormány intézkedéseire. Ezekkel az árulókkal könnyen nem lehet végezni. Most is új harcot hirdetnek Polónyi és Wekerle egykori kebelbarátjai. Supilo Ferenc, a horvátok vezére ma érdekes kritikát mondott Wekerléről.

Az igazi Hannibál

— A miniszterelnök taktikája — mondta Supilo 4 Nap munkatársa előtt — minket nem téveszt meg, tervei félre nem vezetnek. A nyelvkérdéssel olyan helyzetet teremtett, hogy mi, a horvát nemzeti idea becsületes képviselői nem cselekedhetünk másképp, a felidézett küzdelem elől nem zárkozhattunk el. Ahogy az anya csintalan gyermekeit a farkassal ijeszti, Wekerle Sándor a horvát rémet vitte a függetlenségi többség elé és célt ért. A függetlenségi párt megrémült, Wekerle Sándor szárnyai alá menekült s e szárnyak leszorítják, szabad mozgásában megakadályozzák. A szárnyaktól több disszidenst nem fog produkálni. Wekerlének mindent meg fog szavazni, a gyalogatos kiegyezést, a fölemelt kvótát, később a fölemelt ujonc-létszámot is. Kár, hogy a függetlenségi pártban alig van olyan politikus, aki a jövőt magasabb szempontból vizsgálja. Nekik a kis Horvátország van napirenden s ez a kis Horvátország a Hannibál, akivel Wekerle őket rémiti, megfélemlíti. Wekerle Sándor az igazi Hannibál, aki magyarországi üzleteit a függetlenségi párt tapsai mellett bonyolítja le, sőt mindazok proskribálásával, akik az igazat megmondani elég bátrak. Amiket mostanában látok, az a függetlenségi párt végének kezdete. Wekerlének sikerült Horvátországot és Magyarországot egymással szembeállítani, de az már nem sikerült neki, hogy minket Ausztria karjaiba is kergessen.

Supilo kemény igazságokat vág Wekerle fejéhez, ami azonban a függetlenségi pártot bizonyosan nem fogja kiabrándítani a közös bank, a közös vámterület, a „nagy egységek” hívéből. Wekerlét nem ejtik el, a hajaszála sem görbül meg Supilo vádjai miatt. De azért a vád csak vád marad, még ha egy olyan dalmata, összeesküvő is mondja, mint Supilo. Ez az ember ártalmára van Magyarországnak és ezért a leg súlyosabban elítéljük tetteit. A függetlenségi többségnek azonban, ha van még benne egy szikra hazafiság, sarkára kell állania, hogy Wekerle ne járjon túl az eszén az ő közönséges ravaszágával, ne engedje magát félrevezetni farizeus beszédeitől és hazug érveitől.

Mörk magyar ezrede. Mörkensteini Mörk János tábornagy, a kassai hadtest parancsnoka, altábornagy korában súlyos inzultust ejtett a magyarul tisztelő honvédhuszárokon. Nyiregyházán történt a botrány, a melyért semmiféle elégtételt nem kapott az osztrák generálisok által oly sűrűn kicépezett magyar önérték. Természetes, hogy a brutális tapintatlanság után néhány hónappal a legmagasabb katonai méltóságok egyikébe ültették Mörköt. Tábornagy és hadtestparancsnok lett. Most pedig, mint Bécsből jelentik, ezredtulajdonossá nevezte ki a király. És hogy még fájtóbb legyen a rugás, amelyet a kedves Bécs éreztet velünk, magyar ezredet, a 69. gyalogezredet adományozták a türelmetlen és heccgyártó tábornagnak. Ha pedig megkérdeznék egy magyar delegátus, — oh, de hogy is kérdezi meg ebben a 48-as koalíciós világban, — miért ez a feltűnő gyorsaság, a hadügyminiszter bizonyára azt felelné, hogy semmi kedvezés nem történt, Mörknek egyszerűen kitűnő a minősítési lapja. De hogy éppen mindig a Fabritiusok, a Nyirik, a Mörkök a legkiválóbb katonák... Nem méltóztatnak ezt kissé gyanusnak találni?

Békanyelő mamelukok

Ráth Endre meginterpellálta Kossuth Ferencet, mennyi békát kell még lenyelnie a 48-as Kormánypártnak?

Kinos kérdés, — langyos válasz

A függetlenségi és 48-as párt ma este Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elnökle alatt népes értekezletet tartott. Elintézték egy ycsomó fölhalmozódott ügyet és meghallgattak néhány föl szólalást. Ezek közül kétségtelenül legérdekesebb a Ráth Endréé volt, az, melyről a hivatalos krónika hölcsen hallgat. A függetlenségi párt működésének mérlegéről volt szó és itt Ráth Endre, hivatkozással arra, hogy nemrég kerületében járt, több megjegyzést kockáztatott. Jó hatással volna, — mondta — ha a képviselők a pártprogrammal ellenkező dolgokkal szemközt közölhetnék a néppel, hogy mik azok a jó tervek, melyeket a kormány az ország érdekében meg akar valósítani.

— Kell-e még több békát lenyelniünk? — kérdezte a jelenvoltak nagy álmélkodására a közdivásárhelyiek derék képviselője. Azután kifejtette, hogy mielőtt a függetlenségi párt több teherrel vállalna, tudni szeretnék a képviselők, milyen ellenszolgáltatást kap a nemzet a már megadott és még megadásra váró terhekért. Kéri a kormányt, közölje szándékait külön program alakjában a párttal, mert ez jó hatással volna és könnyebbé tenné a függetlenségi képviselők helyzetét.

A találó, de jóindulatu felszólalást Kossuth Ferenc félreértette és válaszában annyit mondott csupán, hogy a függetlenségi pártnak több békát nem kell nyelnie.

Visontai Soma erőlyesen pattogott a horvát képviselők és a Reichsrath délszláv klubjának veszedelmes és nemzetellenes összeesküvése miatt. Erre is Kossuth Ferenc válaszolt. Kijelentette, hogy most nem lehet a dologba avatkozni, mert a Beck-kormánynak ez idő szerint nem szabad kellemetlenségeket szerezni. Az ügy, mely bizony nagyon fölhaborító, ezzel a nyilatkozattal elintéztést nyert. Hja, a Wekerle-minisztérium gondosan ügyel arra, hogy valamiképp meg ne zavarja az osztrák kormány számításait.

Az értekezlet

Lányi Mór a visszavándorlókra hívja fel a kormány és az értekezlet figyelmét. Amerikában a nagy pénzválság nyomába nagy ipari válság lépett és annak következtében a magyar munkás nép Amerikából visszatér hazájába. Ez a visszavándorlás üdvös csak akkor lehet, ha a munkás nép itt elegendő munkát talál. Ezt a kormány és a társadalom együttes tevékenysége biztosíthatja. Kérde, hogy a jelenlevő kereskedelemügyi miniszter és általában a kormány minő intézkedéseket tett ez irányban.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy e kérdés első sorban a belügyminiszter hatáskörébe tartozik. Általánosságban mondhatja, hogy a kormány minden intézkedést megtett arra, hogy ezek a visszatérő munkások minél előbb munkát kaphassanak. Saját tárcája keretében elrendelte, hogy minden épülőfélben levő vasutaknál ezeket a visszatérő munkásokat alkalmazják, azonkívül intézkedett, hogy lehetőleg tudósítást nyerjen arról, mikor és milyen munkásokkal indul el egy hajó Amerikából, hogy már előre lehessen tájékozódni a tekintetben, hol és hogyan alkalmazhatók. Tudomása szerint a belügyminiszter és a földművelésügyi miniszter is megfelelő intézkedéseket tettek.

Thaly Kálmán szerint a belügyminisztérium utasította az összes törvényhatóságokat, hogy amennyiben egy vármegyét, mint a városi municipiumok, utakat s egyéb munkákat végezhetnek, elsősorban az Amerikából visszatérő munkásokat foglalkoztassák.

Kmetty Károly bejelenti az értekezletnek, hogy interpellációt öhajta a képviselőházban a belügyminiszterhez intézni a külföldi állampolgárok belföldön egyesületekben és népgyűléseken való szereplése és agitációja tárgyában.

Halász Lajos felhívja az igazságügyminiszter figyelmét a bírói kar helyzetére, amelynek javítására megindított akció a kormány nyilatkozatok után leszerelt. A kormány által benyújtott törvényjavaslat mielőbbi tárgyalását és intézkedéseinek már 1908 január elsejére való alkalmazásába vételét feltétlenül szükséges és sürgősen megoldandó feladatának tartja.

Meskó László államtitkár kijelenti, hogy az igazságügyi bizottság kedden tárgyalja a javaslatot és a képviselőházban is lehetőleg sürgősen tárgyalás alá kerül.

Gaál Gaszton vidéki tapasztalatairól számol be. Megemlíti, hogy a só árának 4 fillérral való drágulása nagy nyugtalanságot okozott a nép körében.

Thaly Kálmán, Szentiványi Árpád és Ráth Endre felszólalása után az értekezlet felkéri a kereskedelmi minisztert, járjon közbe a miniszterelnöknél, mint pénzügyminiszternél, hogy a só ára a régi maradjon.

Visontai Soma szavát teszi a horvátoknak konspirációját a külföldiekkel, egyebek közt a Reichsrath tagjaival. Türetelenné tartja, hogy a magyar állam összetett kezekkel nézze azt a veszélyes játékot és azt a romboló munkát, amely tekintetben már hónapok óta folyik. Sajnos, a napisajtó ma már minden megjegyzés nélkül, egész természetes dolog gyanánt hozza ezeket a konspirációs összejöveteleket. Kérdést intéz a belügyminiszterhez és az igazságügyminiszterhez, vajjon közegei: az ügyészi szervezet és a közbiztonsági közegek útján gondoskodtak-e arról, hogy kellő tájékozottságot nyerjenek a magyar állam ellen folyó e rettenetes aknamunkáról és kéri őket, hogy a magyar állam biztonságát és Szent István koronájának közjogilag biztosított egységét ne engedjék néhány politikai kalandor maratalékaul és zsákmányául odadobni.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek felvilágosítási és több, a pártot érintő belső ügy megvitatása után az értekezlet véget ért.

Wekerle előszobájában

Sok a simkó

Wekerle ma rosszkedvű volt. Panaszkodott. Nincs megelégedve a mamelukjaival. A derék fiúk kezdenek egy kissé kellemetlenek lenni. Tulajdonoson komolyan veszik a honatyai mivoltukat és a kelletlenül nagyobb buzgalmat tanusítanak. Nem éppen a közügyekben. Nem a parlamentben. A bizottságokban, a pártkörben sem. De sokkal fontosabb helyen: a miniszterelnök előszobájában. Milyen tanulmányok ezek a képviselő urak! Rövid másfél év alatt ugyancsak beletanultak a honatyai mesterségbe. Ugy tudnak kijárni, közbenjárni, informálni, hogy a néhai szabadelvűek is tanulhatnak tőlük. Wekerlének nem tetszik ez a nagy buzgalom, amit a hívei a husosfazékok körül kifejtnek. A képviselőház folyosóján ma keserűen kifakadt ellenük. A simkók — mondta Wekerle — nem hagyják a kormányt dolgozni. Körülfogta őt a sok simkó a parlamentben a minisztériumban, mindenütt. Még ebédelni sem tud a sok simkó mohó étvágától. A reggelineél, ebédnél, vacsoránál mindig megjelenik egy-egy simkó. Kérvény van a zsebében, vagy ilyesféle, — de ha nincs is semmi nála, üres zsebbel, üres kézzel nem távozik el egyik sem. Dolgoznom kellene — panaszkodott Wekerle — reformok, sok mindenfélén, de nem tudok dolgozni a simkók miatt. Ez az állapot már türetelenné, mindenképpen segíteni kell rajta.

Ennyire őszinte még sohasem volt a miniszterelnök. Csak vissza ne szivja valamiképpen az igazmondását. Amilyen tehetőséges emberek ezek a simkók, még azt is kijárják Wekerlénél, hogy ki-magyarazza majd a szavait.

Ugron ellenőriz

Harcias a hangulat a Házban. Egyre-másra teremnek az afférok az ülésteremben és a folyosón. Ma, *Wekerle* beszéde alatt megint hevesen összeszólkózott két honatya: *Ugron* Gábor és *Kelemen* Samu. Polónyi miatt támadt a baj. Polónyi, aki ma *hálás* akart lenni, nem támadta a kormányt, sőt ellenkezőleg támogatta. Mikor *Wekerle* Sándor Pállal polemizálva, azt próbálta bizonyítani, hogy az ő politikai multját nem lehet meggyanúsítani, a néhai igazságügyminiszter helyeslően bólintott a fejével és olyasvalamit mondott, hogy ezt ő is igazolni tudja.

Kelemen Samu erre megjegyezte:

— No ebből a védelemből még *baj* lehet.

Ugron Gábor roppant megharagudott ezért a közbeszólásért.

— A mi sorainkból *nem szabad támogatni* Sándor Pált, — mondta mérgesen.

— Sándor Pált én nem támogatom, de *Polónyival* sem megyek egy kocsin, — vágott vissza *Kelemen*.

Az incidens ezzel véget ért a teremben. De a folyosón *Ugron* újra előhozakodott a dologgal:

— Nem járja, hogy Sándor Pált támogassuk.

— *Magának semmi köze ahhoz, amit én csinálok* — felelte *Kelemen* Samu.

Ugron — úgy látszik — nagyon zokon vette, hogy a függetlenségi párt tagjai közt még mindig vannak olyanok, akik nem hajlandók behódolni *Wekerlének*, — mert aztán a folyosón még tovább is tüzelt *Kelemen* ellen.

Királyi Kézirat a horvátoknak

A zágrábi hivatalos lap mai száma legfeljebb kéziratos közöl, a mely hivatkozással az ez évi július 5-én kelt királyi kéziratra, a horvát-szlavon-dalmát királyság tartománygyűlésének folytatólagos tanácskozását december 12-ére rendeli el. A leirat december 1-én kelt.

A horvát-serb koalíció mára hirdett értekezletén nem hoztak érdemleges határozatot, mert nem voltak valamennyien együtt. Holnapra várják *Nikolics* volt bányahelyettesét és *Tomasics* Miklóst, valamint több olyan horvát politikust, kik nem tagjai a magyar országgyűlésnek. Az egyezkedés korcs-javaslat ellen való állásfoglalásukat holnap határozzák meg. Hangoztatják, hogy *Wekerle* mai ijesztgetései küzdelmükben nem fogja őket letartóztatni. Számítanak különben arra, hogy a kormány egy meglepetéssel akarja zavarni megállapított taktikájukat. Azt az információt kapták ugyanis, hogy a horvát tartománygyűlést összehívó királyi kézirat második pontja arról fog szólni, hogy *Rakodczay* bán lemondott és utódjává a király *Rauch* Pál bárót nevezte ki. Ez sem fog segíteni a helyzeten, — mondják a horvátok, — mert *Rauch* báró kinevezése nem változtat a dolgokon, minden marad a régiben.

Folytatják a vitát

A képviselőház holnapi ülésén folytatják az egyszakosos kiegyezés felett megindult vitát. *Hir* szerint újra fel fog szólni *Polónyi* Géza, aki személyes megtámadása címén kér majd szót. A bírósági ítélet tisztára mosott férfiú *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszter és *Kelemen* Samu felszólalásaival kíván foglalkozni. A mai ülésen ugyanis kellemetlen igazságokat kellett *Polónyinak* elturnie *Apponyi* és *Kelemen* részéről. Az egyszakosos feletti vita különben a legnagyobb valószínűség szerint még heteken át el fog tartani és a kormány ugyancsak várhatja majd azt a boldog időt, amikor szentesítés végett Bécsbe viheti a *Wekerle*-pátenst.

Az alkotmánybiztosítékok a mágnás-házban. Nemsokára törvény lesz az ugynevezett alkotmánybiztosítékokból, amelyek tudvalevően nem a nemzet jogait bővítik ki, hanem a papíralkotmány siralmas állapotáról nyújtanak kétségbeejtő tanúságot. Ma a főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága foglalkozott velük, *Wlassics* Gyula elnöklésével. *Wlassics* dicsérte a javaslatokat, amelyek szerinte nagy közjogi jelentőség-

gel bírnak. A bizottság rövid vita után, amelyben *Andrássy* Gyula és *Günther* Antal miniszterek is résztvettek, a képviselőház által elfogadott szövegében változatlanul magáévá tette a javaslatokat és a főrendiháznak azok elfogadását ajánlja.

A trónörökös kalandja

Nem lehet letagadni

A sajtóiroda után ma a fullajtárok szeretének félretenni az utból az igazságot. Minden felelősség nélkül cáfolják *A Hír* szenzációs vasárnapi cikkét, a melyben feltűnő leleplezéseket közölt *Ferenc Ferdinánd* trónörökös áruház kirándulásáról. A cáfológép zakatolása minket még csak idegessé sem tesz, mert mi már az érdekes cikk megírásakor tudtuk, hogy a kormány, a mely a titkos utazás minden részletébe be volt avatva, nagy lármával fogja cáfolni a maga ügytelenségének szégyenletes bizonyosságát. A kormánynak ugyanis a *legmagasabb helyről* kötelességévé tették, gondoskodni róla, hogy a trónörökös titkos utazása nyilvánosságra ne kerüljön. A fullajtárok letagadására újra kijelentjük, hogy *A Hír* közleménye az utolsó betűig igaz és azt lecáfolni egyáltalán nem lehet. Ha a kormány a saját reputációja érdekében mégis folytatná a felelőtlen cáfolási manővert, akkor kénytelenek leszünk nyilvánosságra hozni annak a sajtóirodai tisztnek a nevét, akit a kormány nyolc napon át utaztatott a környéken és akinek az volt a kötelessége, hogy a *Kisjenő* közelében fekvő nagyobb városok sajtóját a főhercegi inkognitóval szemben elnémitssa. Megírjuk, hogy ez az ur hol járt, hol aludt, hol reggelizett, hol ebédelt, megírjuk, kinek mit mondott az irtózatosan féltett szenzációról, hogyan birta rá a lapokat a hallgatásra. És ha a sajtóiroda és fullajtárjai még tovább folytatják az igazság letagadását, akkor irgalmatlanul kellemetlenek leszünk.

NYILTTÉR

8 rovat alatt közöltékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Tauszky Miksa fia

Tauszky Lipót Budapest.

Csakis VIII., Vig-utca 25. sz. (Saját házában).
Magas előlegek. Telefon 65—39. Magas előlegek.
Legnagyobb butorszállítási, költöztetési és beraktározási vállalat. Ajánlja ugy helyben és vidékre, valamint a közeli nyaralókba való butorszállításra jutányos ár mellett szolgálatát.

ERDŐT

keresek megvételre, vágható, talajjal vagy anélkül. Részletes leírást, becslést, katonai térképet kérek az ajánlathoz.
Schönwald Imre órásmester és ókszergyáros Pécs.

ŐS-BUDAVÁRA

felosztása alkalmából már csak rövid ideig a következő tárgyak kerülnek eladásra: 100 darab villamos ivilámpa, továbbá egy Peugeot gyártmányú autómobil. 1 drb villammotor, váltakozó áram gyári szám 3410. Ganz és Társa gyár 6 polus, 820 fordulatszám, 100 váltós, 20 lóerős. 1 drb gázmotor dupla cilindrel, 30 lóerős, gyári szám 206, Ganz és Társa gyár 1894-ben gyártották. Egy drb vizkazan 10 légkör nyomású biztonsági szeleppel, fozsmérővel és vizállású üveggel felszerelve, kazának átmérője 80 centiméter, hossza két méter. Két darab Emke-féle forgószivattyú. Lorene Viktor-féle gyártmány, szívó magassága kilenc méter, nyomó magassága 50 méter. Egy drb transzmisszió 4 csapágygyal, 6 drb. szjkoronggal, jőkarban levő szjakkal stb. minden a legjobb állapotban olcsón eladó.

Értekezni lehet reggel 8 órától délután 5 óráig Ős-Budavára területén a tulajdonossal

A HIR

Strófák a napról

Darányi segít!

Egy visszavándorló elindult,
Szegényt a nyomor hazahajtja,
De Fiuméből visszafordult,
Ajajaj, sóhajtott az ajka:
Ugyanis meghallotta, hogy Darányi
Segíteni akar rajta.

Polónyi — modell

Egy szobrász, kinek régóta kell
Az ártatlansághoz modell,
A tegnapi ítélet után
Ma gyors elhatározással
Polónyi Gézát kérte fel.

Köpenyeg

Wekerle szól: „Ma rossz napom volt,
Valaki, jaj, leleplezett
És ily hidegben, — brrr, be fázom, —
Cserélnem kell köpenyeget.

Darányi és a visszavándorlók.

A visszavándorlás az amerikai gyáripár válsága folytán egyre nagyobb méreteket ölt, csaknem napról-napra új ezerek jönnek az európai partok felé az óceánon át és az óhazába visszatérők egy jókora százaléka magyar. Százankint kerekednek föl az amerikai aranyreményekben csalódott szegény magyar munkások és visszajönnek a régi nyomoruságba. December 7-én huszezer visszavándorló indul megint New-Yorkból és a huszezer közt megint jelentékeny számban lesznek a magyarok. Az óriási visszavándorlásra való tekintettel a földmívelésügyi minisztériumban elővették a poros letelepítési kérdést, mert hát valahogyan csak muszáj gondoskodni a hazajött nyomorultakról. Darányi különösen *Krassószörény*-megye vidékeit szemelte ki a visszavándorlók letelepítésére. A nemzetiségi vidékeken bizony nagyon üdvös lenne kenyeret, munkát adni a magyaroknak. Csak ne menjen a dolog a hivatalos apparátus lassuságával, mert közben százszor éhenhalhatnak az emberek. Gondoskodják Darányi a visszavándorlók-ról, elég baj, hogy — ki engedte őket vándorolni!

Az Olay-Bethlen-affér. Az *Olay* Lajos képviselő és *Bethlen* Oszkár hírlapíró között fölmérlt lovagias ügyet ma a két fél segédei jegyzőkönyvi uton, békésen elintézték. Kölesönösen megállapították, hogy sértés nem forog fönn.

Csecsemők védelme. A szeretet nagy ünnepe, szent karácsony előtt egy gyönyörű, meleg emberi gondolat született a fővárosban. Csecsemővédő egyesület van alakulóban Budapesten, az elhagyott szerencsétlen kis porontyok megmentésére. Valóban, ennél szebb, poétikusabb, nemesebb intézménnyel nem ünnepehetjük a szeretet napját, mintha akkorra összegyűl az a töke, amelylyel meg lehet kezdeni a nagy segítőmunkát. Ebben az országban hatvan százaléka pusztul el a törvénytelen gyermekeknek csecsemőkorban! Ez a száraz adat minden Demosthenesnél és minden költőnél jobban ecseteli, milyen humanus és kulturális szüksége van itt ilyen egyesületre. A Csecsemővédő Egyesületnek alapító tagja lehet mindenki, aki egyszersmindenkorra száz koronát fizet, örökös tagok ötven koronát fizetnek, rendes tagok pedig évi négy koronát. Az egyesület vezetőségének V., Bálvány-utca 26. szám alatt van az irodája.

Affér Heltai védőbeszéde miatt. A Polónyi-pör tegnapi tárgyalásán dr. *Heltai* Ferenc többek közt azt mondta védőbeszédében, hogy *Halmost* halálos ijesztgetéssel kezelték. Dr. *Wein* Manó orvos, aki *Halmost* kezelte, ezt a kifejezést sértőnek találta és *Heltaitól* elégtételt kért. *Heltai* megbízottai: dr. *Ágai* Béla és *Gajári* Ödön szerkesztők megtagadták az elégtételt, mert sértés egyáltalán nem történt, de ebben az esetben nem is lehet helye lovagias eljárásnak.

A HIR

Gyilkosság vagy — Amerika

Hol a pénzbeszedő?

A budapesti rendőrségen ma egy pénzbeszedő rejtelmes eltűnéséről tettek jelentést. Müller Emil kereskedő, a Meer és Müller vászonárucég tagja jelentette, hogy László József harmincéves, nős pénzbeszedőnek, a cég alkalmazottjának nyoma veszett. László József november 30-án fölvette a fizetését, provizióját, másnap és december másodikán a cég vevőinél inkasszált és azóta nem jelentkezett. Fiatal felesége, aki három kis gyermekével a Jávor-utca 3. számú házban lakik, kétségbeesve ment a Rózsa-utca 22. számú házban lévő üzletbe és a férje után kérdezősködött, akit két napja nem látott. László Józsefnek tegnap délután kellett volna a pénzekkel elszámolnia. Körülbelül hatszáz koronát inkasszált a heti és havi részletfizetőknél. Mint később kiderült, egyes vevőknek azt mondta, hogy a rendes részletnél többet követel ezuttal, mert a cégtől ezt az utasítást kapta. László Józsefnek ez az önkényes eljárása arra enged következtetni, hogy a pénzzel más szándékai voltak. A Meer és Müller cég szerint vagy megszökött a pénzbeszedő, vagy hétfőn este mulatozó társaságba került és valahol a főváros környékén bünténynek eshetett áldozatul. Az utóbbi föltevést eddig semmiféle nyom nem támogatja. Sokkal valószínűbb, hogy László József, akinek sok adóssága volt, Amerika felé vette útját, ahova egy barátja csábította, a kivel élénken levelezett. Ez az amerikai kíváncsi is pénzbeszedő volt és sikkasztások elkövetése után szökött meg. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a titokzatos ügyben. Ugyancsak a Meer és Müller cég a napokban egy másik pénzbeszedőjét, akinek nevét egyelőre kiméletből elhallgatja, sikkasztás és csalás miatt jelentette föl. Ez a jeles alak több ezer korona erejéig károsította meg a céget.

A bujkáló bűnös. A fővárosi rendőrség ma letartóztatta Geist Sándor máramarosszigeti ötvenhatesztendős nyugalmazott számtisztet. Geist a honvédelmi minisztériumban szolgált és 1903-ban nyugdíjazták. Valamikor nagyon gazdag ember volt, de az egész vagyonát eltekeozolta. Miután a pénze elfogyott, több ezer koronányi kölcsönt vett föl és biztosítékul zálogba adta jelentékeny összegű életjáradékos kötvényét. Hitelezőit azonban kijátszotta. A biztosító-társaságnál ugyanis bejelentette, hogy elvesztette kötvényét, az állítását ravasz módon el is tudta hitetni, aztán pedig fölvette a járadékot. Még 1903-ban följelentést tettek Geist ellen csalás miatt. Azóta — mint ügynök — vidéken tartózkodott s álnéven bujkált. Nemrég visszatért a fővárosba. A rendőrség megtudta, hogy az Üllői-ut 53. száma alatt lakik s ott ma detektívek jelentek meg. Geistot bekísérték a főkapitányságra és letartóztatták. A szerencsétlen, megtört embert holnap valószínűleg a rabkórházba viszik, mert súlyos beteg.

Életunt a várpalotában. Ginder János tizenhétéves pékinas ma délután mellbelőtte magát a budai várpalotában, a főkapu előtt. Az életunt megvárta, hogy az őrség hátat fordítson s akkor lőtt magára egy forgópisztolyból. Súlyos állapotban került a Rókus-kórházba. A fiatal ember délben meglátogatta nőtestvérét, aki a királyi konyhában van alkalmazva, a szakács mellett. Sokáig volt bent, pénzt is kért a leánytól, aki nem akart annyit adni, a mennyit öcsöce kért tőle. A fiu elkeseredetten távozott. Végzetes tervének megvalósításához állítólag az is hozzájárult, hogy rosszul bánt vele az előmunkás, akivel egy műhelyben dolgozott.

Házasság. Dr. Gosztonyi Armin fővárosi ügyvéd december 10-én köt házasságot a nógrádmezei Szécsényben Bayer Blanka kisasszonnyal.

Panama a közúti villamosnál

Sikkasztók és tolvajok

A budapesti közúti villamos vasút igazgatósága följelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek jelentékeny kárt okoztak a társaságnak. Kiderült a minap, hogy több kalauz hamisan kezelte a menetleveleket s a leszámolásnál megkárosítja a vállalatot. Óbudán egyszerre száznegyven koronával csalta meg a közúti egy kalauz, amikor egy csomó jegyfuzetet ellopott. Másnap ötven darab jegycsomót loptak el ugyanott. A városligeti végállomáson pedig ezernyolcszázöt koronát loptak el vasárnap éjjel. Az állomásnak két helyisége van: a nagyterem s a leszámoló-szoba, amelyekben két-két könyvvezető és pénztáros tesz szolgálatot. A nagyteremnek külön rekesze van s a kalauzok ennek az ablakán át számolnak le. Vasárnap éjjel, a leszámolás után megeázott a négy alkalmazott, aztán kettő eltávozott s az ottmaradók elaludtak. A pénzt nem tették el, egy fatálcában ott feküdt az asztalon az egész összeg, amely aznap befolyt. Ez a pénz eltűnt, mikorra fölébredtek az emberek. A lopást bejelentették a direktciónak, amely viszont a főkapitányságot értesítette. Keresztessy Gyula rendőrfogalmazót bízták meg a vizsgálat vezetésével. Ma három gyanúsított kalauzt hallgattak ki s egy embert le is tartóztattak. Valószínű, hogy egészen tisztázzák holnapra a különböző manipulációk dolgát. A kalauzok azonban tiltakozni fognak az ellen, hogy az egész testületet inkvizíciós jellegű eljárásnak vessék alája.

Annak a lopásnak ügyében, mely az Arénauton levő végállomáson történt, estig sikerült némi eredményre jutni. Megállapították ugyanis a következőket.

A lopás idején két alkalmazott volt a helyiségben: a pénzkezelő, egy föltétlenül tisztességesnek ismert ember, aki már huszonkét esztendeje szolgálja a vállalatot és soha nem volt ellene panasz; bent időzött továbbá Veres Antal harmincöt esztendőös „leszámoló díjnok”, aki eddig szintén megbízható embernek tartották. Az öregebb tisztviselőt elnyomta az álom, lehajtottá fejét a kemény asztalra s reggelig föl sem ébredt. Veres — állítása szerint — ugyancsak ledőlött egy másik asztalra és elaludt. Amikor pedig a lopást észrevették, kijelentette, hogy nem is sejtje „a tettes kilétét.” De a vizsgálat mást igazolt. Mindenekelőtt bebizonyult, hogy a lopást idegen nem követhette el. Igaz ugyan, hogy a pénz a kis ablak előtt volt az asztalon, de az ablakot bezárták s azt kívülről a legügyesebb tolvaj sem nyithatta ki. Az ajtókat éppugy bezárták s feszítés, nyitás, vagy bármily külső erőszak nyoma egyáltalán nem látszott rajtuk. A vén tisztviselőt egy pillanattal sem gyanúsították s egyedül Verest lehetett vádolni, mert a többiek eltávozásakor még ott volt a pénz. Veres hajnalban kiment az épületből s egy fiatalemberrel tárgyalt, ami föl is tűnt az éjjeli őrnök. Kiderült az is, hogy Veres a múlt hónap 27-ikén s e hónap elsején is félrevonulva, gyanús módon tárgyalt az utcán egy ismeretlen fiatalemberrel. A rendőrség több adat összevetéséből következett, bizonyosra veszi, hogy a lopást csakis Veres követhette el. A délutáni kihallgatás végeztével letartóztatták s a cinkosának tartott ifjút detektívek keresik.

Az erzsébetfalvai rablás. Közölte A Hír, hogy a minap Erzsébetfalván kifosztották Konstanlinovics Demeter kiskunhalasi, bolgár származású pékmestert, aki a szomszédos községben akart vásárolni. Most sikerült elfogni a rablóbanda tagjait, akik között volt a már elfogottakon kívül: Rothmüller Mór kőalkusz, aki vezetőül ajánlott; Berdán Ferenc kereskedősegéd, aki a pénztárcáját készakarva elvesztette, hogy aztán a pékmestert megmotozhassa; továbbá Szontán Béla villamos szerelő, Virág Mari gyári munkásné és Szanyi Róza himzönő, akik részt kaptak a zsákmányból. A jeles alakok mind rovvott multu, Budapestről kitiltott gonosztoók.

Eltűnt vivómester

Gennari újabb kalandjai

Gennari József, a spiritiszta vivómester eltűnt Budapestről. A sokat emlegetett taljánról védőügyvédje kijelentette, hogy Kölnbe utazott és visszatér a szenzációsnak ígérkező tárgyalásig. Más információk szerint azonban kétségbe vonható a visszajövetel. Gennari a Horánszky-utcában bérelt szép lakást, amikor Gödöllőn lakott, de az új otthon nem foglalta el, mert a háziur fölmondott neki a Nap leleplezése után. A vivómester oda-kint maradt a nyaralóhelyen s a butorait Biel Lipót szállítónál raktározottatta el. A házmesternek meghagyta, hogy a Károly-körút 10. száma alá küldje mindazokat, akik a Horánszky-utcában keresnek. A Károly-körúton rendezte be — nagyon szegényesen — a vivótermét. De a tanítványok elkerülték. Ezért határozta el — úgy látszik — a külföldre való utazását. Egész vivófelszerelése bírói zár alá került; ám oly keveset ér, hogy sajnálkozás nélkül itt hagyhatta.

A háziur várta néhány napig, aztán lakatos-sal nyitatta ki a vivóterem ajtaját. Hamar konstátálhatta, hogy a berendezés legfőképp kétszáz koronát ér. Hogy valami kárpótlása legyen, végrehajtást kért a Gennari vagyonára. A szállítónál azt a felvilágosítást adták, hogy Gennari Olaszországba utazott, dr. Friedmann Bernát védőügyvéd pedig így nyilatkozott, hogy Kölnbe ment a bíróság engedelmével s január 4-ikén a főtárgyalásra itthon lesz. A gödöllői szolgabíró-ság végül azt közölte, hogy a vivómester nevével együtt ismeretlen helyre költözött tíz nappal ezelőtt s azóta nem mutatkozott. Miután kétség-telen, hogy butorait is külföldre szállította, — állítólag egy olasz városkába — valószínűleg hosszú ideig nem lesz hozzá szerencsétlenségünk.

A vivómester védője este újabb nyilatkozatot tett közzé, amelyben a többi közt ezt mondja:

A Gennari ellen rendezett hajszát következtében Gennari vivótermének látogatása mecsappannván, csak természetes, hogy szívesen fogadta el a kölni Teutonia vivóklub meghívását, mely őt vivómesterré szerződtette. Távozási szándékát bejelentette a budapesti ügyészségnek és az engedélyezte is azzal, hogy Kölnben való megérkezését az ottani rendőrséggel igazoltassa. Gennari november 30-án utazott el Kölnbe és így teljesen valótlannak az, mintha akár Olaszországba, akár máshova szökött volna. Felesége és családja itt maradt.

A kardok és szellemek forgatója tehát nem szökött meg s a jövő év elején megvívja nagy párbaját a vádlóival.

Ebben kövessük Bécset! Bécsben az élelmiszerek annyira megdrágultak, hogy a Reichsrathban viharos jelenetek támadtak egy sürgősségi indítvány elvetése miatt, a melyet szocialisták nyújtottak be a drágaság megszüntetése végett. A magyar képviselőházban ilyen esekélység nem okozza fölháborodást. Ellenben mondjon valami ostobaságot az egyik koalíciós vezér-közbeszóló és meg van a botrány. Az éhség, oh, az nem botránkoztatja a mi parlamentünket. Ezenkívül Bécsben az a csuda is megtörtént, hogy a földművelésügyi-, kereskedelmi-, vasut-ügyi- és belügyminisztérium kiküldöttéi ankéten foglalkoznak a drágaság kérdésével. Minálunk is van ankét — a sajtó ellen, a mely kellemetlenül megmondja például azt is, hogy Budapestet kiszipolyozzák az élelmiszer-uzsorások. De megtörtént Bécsben az a másik csuda is, hogy az államvasuti tanács kimondta a husra, marhára és minden élelmiszere vonatkozólag a tarifaközvetményt és pedig azzal a kikötéssel, hogy a mérsékelt díjszabás a fogyasztó javára legyen. Minálunk a kereskedelmi minisztériumban apró párt-praktikákon törí a fejét miniszter és államtitkár; mit nekik a drágaság! Csak a mameheknek lakjanak jól, hogy kivárhassák az ülés végét — a szavazásig.

A HIR

Gyilkosság vagy — Amerika

Hol a pénzbeszedő?

A budapesti rendőrségen ma egy pénzbeszedő rejtelmes eltűnéséről tettek jelentést. Müller Emil kereskedő, a Meer és Müller vászonárucég tagja jelentette, hogy László József harmincéves, nős pénzbeszedőnek, a cég alkalmazottjának nyoma veszett. László József november 30-án fölvette a fizetését, provizióját, másnap és december másodikán a cég vevőinél inkasszált és azóta nem jelentkezett. Fiatal felesége, aki három kis gyermekével a Jávor-utca 3. számú házában lakik, kétségbeesve ment a Rózsa-utca 22. számú házában lévő üzletbe és a férje után kérdezősködött, akit két napja nem látott. László Józsefnek tegnap délután kellett volna a pénzzel elszámolnia. Körülbelül hatszáz koronát inkasszált a heti és havi részletfizetőkénél. Mint később kiderült, egyes vevőknek azt mondta, hogy a rendes részletnél többet követel ezúttal, mert a cégtől ezt az utasítást kapta. László Józsefnek ez az önkényes eljárása arra enged következtetni, hogy a pénzszel más szándékai voltak. A Meer és Müller cég szerint vagy megszökött a pénzbeszedő, vagy hétfőn este mulatózó társaságba került és valahol a főváros környékén bünténynek eshetett áldozatul. Az utóbbi föltevést eddig semmiféle nyom nem támogatja. Sokkal valószínűbb, hogy László József, akinek sok adóssága volt, Amerika felé vette útját, ahova egy barátja csábította, a kivel élénken levelezett. Ez az amerikai kivándorló is pénzbeszedő volt és sikkasztások elkövetése után szökött meg. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a titokzatos ügyben. Ugyancsak a Meer és Müller cég a napokban egy másik pénzbeszedőjét, akinek nevét egyelőre kiméletből elhallgatja, sikkasztás és csalás miatt jelentette föl. Ez a jeles alak több ezer korona erejéig károsította meg a céget.

A bujkáló bűnös. A fővárosi rendőrség ma letartóztatta Geist Sándor máramarosszigeti ötvenhatesztendős nyugalmazott számtisztet. Geist a honvédelmi minisztériumban szolgált és 1903-ban nyugdíjazták. Valamikor nagyon gazdag ember volt, de az egész vagyonát eltékozolta. Miután a pénze elfogyott, több ezer koronányi kölcsönt vett föl és biztosítékul zálogba adta jelentékeny összegű életjáradékos kötvényét. Hitelezőit azonban kijátszotta. A biztosítótársaságnál ugyanis bejelentette, hogy elvesztette kötvényét, az állítását ravasz módon el is tudta hitetni, aztán pedig fölvette a járadékot. Még 1903-ban följelentést tettek Geist ellen csalás miatt. Azóta — mint úgynök — vidéken tartózkodott s álnéven bujkált. Nemrég visszatért a fővárosba. A rendőrség megtudta, hogy az Üllői-ut 53. száma alatt lakik s ott ma detektívek jelentek meg. Geistot bekísérték a főkapitányságra és letartóztatták. A szerencsétlen, megtört embert holnap valószínűleg a rabkórházba viszik, mert súlyos beteg.

Élet a várpalotában. Ginder János tizenhétéves pékinas ma délután mellbélte magát a budai várpalotában, a főkapu előtt. Az életunt megvárta, hogy az őrség hátat fordítson s akkor lőtt magára egy forgópisztolyból. Súlyos állapotban került a Rókus-kórházba. A fiatal ember délben meglátogatta nőtestvérét, aki a királyi konyhában van alkalmazva, a szakács mellett. Sokáig volt bent, pénzt is kért a leánytól, aki nem akart annyit adni, a mennyit öcsese kért tőle. A fiu elkeseredetten távozott. Végzetes tervének megvalósításához állítólag az is hozzájárult, hogy rosszul bánt vele az előmunkás, akivel egy műhelyben dolgozott.

Házasság. Dr. Gosztonyi Ármán fővárosi ügyvéd december 10-én köt házasságot a nógrádmegyey Szécsényben Bayer Blanka kisasszonnyal.

Panama a közúti villamosnál

Sikkasztók és tolvajok

A budapesti közúti villamos vasút igazgatósága följelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek jelentékeny kárt okoztak a társaságnak. Kiderült a minap, hogy több kalauz hamisan kezeli a menetleveleket s a leszámolásnál megkárosítja a vállalatot. Óbudán egyszerre száznegyven koronával csalta meg a közúti egy kalauz, amikor egy csomó jegyfuzeteket ellopott. Másnap ötven darab jegycsomót loptak el ugyanott. A városligeti végállomáson pedig ezernyolcszázöt koronát loptak el vasárnap éjjel. Az állomásnak két helyisége van: a nagyterem s a leszámoló-szoba, amelyekben két-két könyvvezető és pénztáros tesz szolgálatot. A nagyteremnek külön rekesze van s a kalauzok ennek az ablakán át számolnak le. Vasárnap éjjel, a leszámolás után meglehetősen a négy alkalmazott aztán kettő eltávozott s az ottmaradók elaludtak. A pénzt nem tették el, egy fatálcában ott feküdt az asztalon az egész összeg, amely aznap befolyt. Ez a pénz eltűnt, mikorra fölbredtek az emberek. A lopást bejelentették a direktciónak, amely viszont a főkapitányságot értesítette. Keresztessy Gyula rendőrfogalmazót bízta meg a vizsgálat vezetésével. Ma három gyanúsított kalauzt hallgattak ki s egy embert le is tartóztattak. Valószínű, hogy egészen tisztázzák holnapra a különböző manipulációk dolgát. A kalauzok azonban tiltakozni fognak az ellen, hogy az egész testületet inkvizíciós jellegű eljárásnak vessék alája.

Annak a lopásnak ügyében, mely az Arénauton levő végállomáson történt, estig sikerült némi eredményre jutni. Megállapították ugyanis a következőket.

A lopás idején két alkalmazott volt a helyiségben: a pénzkészítő, egy föltiltlenül tisztességesnek ismert ember, aki már huszonkét esztendeje szolgálja a vállalatot és soha nem volt ellene panasz; bent időzött továbbá Veres Antal harmincöt esztendő „leszámoló díjnok”, aki eddig szintén megbízható embernek tartották. Az öregebb tisztviselőt elnyomta az álom, lehajtottá fejét a kemény asztalra s reggelig föl sem ébredt. Veres — állítása szerint — ugyancsak ledől egy másik asztalra és elaludt. Amikor pedig a lopást észrevették, kijelentette, hogy nem is sejtje „a tettes kilétét.” De a vizsgálat mást igazolt. Mindenekelőtt bebizonyult, hogy a lopást idegen nem követhette el. Igaz ugyan, hogy a pénz a kis ablak előtt volt az asztalon, de az ablakot bezárták s azt kívülről a legügyesebb tolvaj sem nyithatta ki. Az ajtókat éppúgy bezárták s feszítés, nyitás, vagy bármily külső erőszak nyoma egyáltalán nem látszott rajtuk. A vén tisztviselőt egy pillanatra sem gyanúsították s egyedül Verest lehetett vádolni, mert a többiek eltávozásakor még ott volt a pénz. Veres hajnalban kiment az épületből s egy fiatalemberrel tárgyalt, ami föl is tűnt az éjjeli őrnök. Kiderült az is, hogy Veres a múlt hónap 27-ikén s e hónap elsején is félrevonulva, gyanus módon tárgyalt az utcán egy ismeretlen fiatalemberrel. A rendőrség több adat összevetéséből következtetve, bizonyosra veszi, hogy a lopást csakis Veres követhette el. A délutáni kihallgatás végeztével letartóztatták s a cinkosának tartott ifjút detektívek keresik.

Az erzsébetfalval rablás. Közölte *A Hír*, hogy a minap Erzsébetfalván kifosztották *Konstantinovic* Demeter kiskunhalasi, bolgár származású pékmestert, aki a szomszédos községben akart vásárolni. Most sikerült elfogni a rablóbanda tagjait, akik között volt a már elfogottakon kívül: *Rothmüller* Mór loalkusz, aki vezetőül ajánlkozott; *Berdán* Ferenc kereskedő, aki a pénztárcáját készakarva elvesztette, hogy aztán a pékmestert megmotoshassa; továbbá *Szontán* Béla villamos szerelő, *Virág* Mari gyári munkás és *Szanyi* Róza himzőnő, akik részt kaptak a zsákmányból. A jeles alakok mind rovvott multu, Budapestről kitiltott gonosztovók.

Eltűnt vivómester

Gennari újabb kalandjai

Gennari József, a spiritiszta vivómester eltűnt Budapestről. A sokat emlegetett táljáról védőügyvédje kijelentette, hogy Kölnbe utazott és visszatér a szenzációsnak ígérkező tárgyalásig. Más információk szerint azonban kétségbe vonható a visszajövetel. Gennari a Horánszky-utcában bérelt szép lakást, amikor Gödöllőn lakott, de az új otthon nem foglalta el, mert a háziur fölmondott neki a Nap leleplezése után. A vivómester odakint maradt a nyaralóhelyen s a butorait Biel Lipót szállítónál raktározhatta el. A házmesternek meghagyta, hogy a Károly-körút 10. száma alá küldje mindazokat, akik a Horánszky-utca-ban keresnek. A Károly-köruton rendezte be — nagyon szegényesen — a vivótermét. De a tanítványok elkerülték. Ezért határozta el — úgy látszik — a külföldre való utazását. Egész vivófelszerelése bírói zár alá került; ám oly keveset ér, hogy sajnálkozás nélkül itt hagyhatta.

A háziur várta néhány napig, aztán lakatosai nyitotta ki a vivóterem ajtaját. Hamar konstatalhatta, hogy a berendezés legfőleg kétszáz koronát ér. Hogy valami kárptólása legyen, végrehajtást kért a Gennari vagyonára. A szállítónál azt a felvilágosítást adták, hogy Gennari Olaszországba utazott, dr. Friedmann Bernát védőügyvéd pedig úgy nyilatkozott, hogy Kölnbe ment a bíróság engedelmével s január 4-ikén a főtárgyalásra itthon lesz. A gödöllői szolgabíró végül azt közölte, hogy a vivómester nevével együtt ismeretlen helyre költözött tíz nappal ezelőtt s azóta nem mutatkozott. Miután kétségtelen, hogy butorait is külföldre szállította, — állítólag egy olasz városkába — valószínűleg hosszú ideig nem lesz hozzá szerencsétlenségünk.

A vivómester védője este újabb nyilatkozatot tett közzé, amelyben a többi közt ezt mondja:

A Gennari ellen rendezett hajszát következtében Gennari vivótermének látogatása megcsappanván, csak természetes, hogy szívesen fogadta el a kölni Teutonia vivóklub meghívását, mely őt vivómesterré szerződtette. Távozási szándékát bejelentette a budapesti ügyészségnek és az engedélyezte is azzal, hogy Kölnben való megérkezést az ottani rendőrséggel igazoltassa. Gennari november 30-án utazott el Kölnbe és így teljesen valótlan az, mintha akár Olaszországba, akár máshova szökött volna. Felesége és családja itt maradt.

A kardok és szellemek forgatója tehát nem szökött meg s a jövő év elején megvívja nagy párbaját a vádlóival.

Ebben kövessük Bécset! Bécsben az élelmiszerek annyira megrágultak, hogy a Reichsrathban viharos jelenetek támadtak egy sürgősségi indítvány elvetése miatt, a melyet szocialisták nyújtottak be a drágaság megszüntetése végett. A magyar képviselőházban ilyen esemény nem okozna fölháborodást. Ellenben mondjon valami ostobaságot az egyik koalíciós vezér-közbeszóló és meg van a botrány. Az éhség, oh, az nem botránkoztatja a mi parlamentünket. Ezenkívül Bécsben az a csuda is megtörtént, hogy a földművelésügyi-, kereskedelmi-, vasutügyi- és belügyminisztérium kiküldöttjei anketen foglalkoznak a drágaság kérdésével. Minálunk is van anket — a sajtó ellen, a mely kellemetlenül megmondja például azt is, hogy Budapestet kiszippolyozzák az élelmiszer-uzsorások. De megtörtént Bécsben az a másik csuda is, hogy az államvasuti tanács kimondta a husra, marhára és minden élelmiszere vonatkozólag a tarifaközvetményt és pedig azzal a kikötéssel, hogy a mérsékelt díjzabás a fogyasztó javára legyen. Minálunk a kereskedelmi minisztériumban apró partipraktikákon törí a fejét miniszter és államtitkár; mit nekik a drágaság! Csak a mameheknek lakjanak jól, hogy kivárhassák az ülés végét — a szavazásig.

A HIR

Revolvers szerelem. Darabont Sándor lakatossegéd még a szerelem hónapjában — tessék tudni, a házberfertályos májust nevezik így a hivatalos költők — gyilkos merényletet követett el Kolozsvárott Székely Erzsébet szakácsnő ellen, aki szerelmét nem viszonozta. Többször rálőtt a csinos leányra, aztán mellbelötte magát. Egyiküket se érte komoly baj. Székely Erzsébet aztán Budapestre jött, Darabont Sándor pedig követte és újra üldözni kezdte a szerelmével. De a konyhatündér — mint a hivatalos költők mondják — szívét másnak adta. Darabont megüzente, hogy agyonlővi, ahol rátalál. A leány okult a tavaszi tapasztaláson és följelentést tett a rendőrségnél. A kis d betűs darabontok — miként a politikai riporter mondaná — szabadon élvezik büneik dus gyümölcseit, míg Darabont Sándort le tartóztatták.

Halálozás. Revisnyei Reviczky Gábor a hercegprímási uradalmak nyugdíjazott főpénztárosa tegnap Esztergomban meghalt.

Halálos gázmérgezés. Hofmeister Róza hónapos szobát bérelt a Német-utca 57. száma alatt. Goldberger Lajosnéval. Tegnap este költözött be s addig kitakarították a szobát, betapasztották a kis kályha réseit, a tavalyi kormot azonban nem távolították el rendes módon, hanem papírost gyümöcszöltek a kéménybe s meggyújtották. Hofmeister Róza fáradtan lefeküdt és többé nem kelt föl. A férje, aki egy zenés kávéházban hegedül, reggel hasztalanul zörgetett. Lakatossal nyitatta ki az ajtót s eltorzult arccal, félig az ágyon fekvő helyzetben találták meg a negyvenkétéves nőt. Küzdhetett a gyilkos levegővel, de a kályhából ömlő szénegáz legyűrte és megfojtotta. A holttestét a morgueba vitték s szigorú vizsgálatot indítottak.

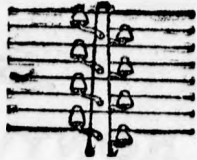
Cselédeggyűlés. A cselédek, azaz pardon, a háztartási munkások vasárnap gyűlést tartottak az Újvárosháza közgyűlési termében. A gyűlés persze nagyon szigorú hangulatban ment végbe és nem valami nagyon hízogó szónoklatok hangzottak el a nagyságát és a cupringerek ellen. A gyűlést az tette aktuálissá, hogy a főkapitány éppen mostanában készül a cselédek szigorú megrendszabályozására. A mindenek, szobalányok, szakácsnők nagygyűlésén Malonyai Istvánné elnökölt és szónokolt is, olyanformán, mint bármelyik szocialista agitátor, az elnyomott női munkások nevében. Többen is beszéltek, mind komolyan és elszántan és a cselédeggyűlés végül elhatározta, hogy nem hagyja magát elnyomni a nagyságaktól és a cupringerektől s ha a mostani helyzet magától nem javul, — sztrájkba fognak lépni!

Gyorsíróversenyek és tanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület őszi nagy írásversenyét tegnap tartották a képviselőházban rendkívül nagy és díszes közönség jelenlétében. Összesen 180 pályázatot adtak be; a pályázók közt feltűnő nagy számban voltak hölgyek. A díjnyertesek névsorát közölni fogjuk. Az egyesület decemberi tanfolyamaira most folyik a beírás a Liszt Ferenc-tér 10. sz. alatti, parlamenti gyorsírók által vezetett Gabelsberger Szakiskolában. Az egyesület a népszerűvé vált elnevezéseit utánzó hasonló iskolákkal semminő összeköttetésben nem áll.

Elvesztette a tandíját. Egy szegény kis diák Heller József sirva panasolta el A HIR-nek, hogy ma reggel a Váci-körut és Nagymező-utca között elvesztett husz koronát, amelyből tandíját kellett volna kifizetnie. A szegény diák ez uton kéri a becsületes megtalálót, hogy a pénzt Váci-körut 41. (I. 7.) számú házban lévő lakására elküldeni szíveskedjék.

Sulyos vád egy rendőr ellen. Özvegy Wolf Zsigrondné magánzónó ma följelentést tett a rendőrségen Csáky József rendőr ellen *zsarolás címén*. Elmondta, hogy Csáky egy kihágással gyanúsította s ezen a réven pénzt akart tőle kicsalni. A megvádolt rendőrt azonnal a főkapitányságra hívták. Védelmére előadta, hogy a szóban levő kihágásra csak annyit jegyzett meg, hogy *hat forintba fog kerülni*, amit úgy értett, hogy a kihágás miatt hat forint lesz a pénzbüntetés. A panaszos nő tehát vagy félreértette, vagy rosszakarúan vádolja. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított, a főkapitány-helyettes pedig a rendőrt állásától felfüggesztette.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

TÁVIRAT TELEFON

Testvérgyilkosság

Végzetes tréfa

Déva, december 3.

A hunyadmegyei Ósebeshely községben tragikus testvérgyilkosság történt. Turfás Miklós nevű fiatal parasztleány az éjjel tévedésből megölte a tulajdon testvérbátyját. Turfás Miklós atyjának pincéjét őrizte, amely telve volt almával. A községben utóbbi időben több rablás történt s a fiatal Turfás ezért éjszakánként állandóan a pince közelében aludt. Ma éjjel kiment a pincéhez, ahol csakhamar elaludt. Egyszerre csak arra ébredt fel, hogy valaki nyitogatja az ajtót. Erre hirtelen baltát ragadott, nekiment a vélt tolvajnak és azt egy csapással agyonütötte. Csakhamar kiderült, hogy a tolvajnak vélt ember Turfás bátyja volt, aki meg akarta tréfálni öcsét. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

Robbanás egy kőbányában

Két munkás meghalt

Arad, december 3.

Az aradmegyei Csucs községben az állami kőbányában dinamitrobbanás történt. A robbanás következtében két munkás meghalt, hét megsebesült.

Politikai tömegsztrájk

Zágrábban

Budapesti mintára

Zágráb, december 3.

A szociáldemokraták központi szervezete röpiratokat terjeszt, amelyekben általános tüntetésre hívja föl a lakosságot a tartománygyűlés megújításának napján. A központi szervezet monstre-tüntetést készít elő az általános választói jog érdekében és szó van arról is, hogy *egynapos általános sztrájkot* rendeznek. Mivel félt, hogy nagy zavarások lesznek, a hatóságok már most szigorú intézkedéseket fogantatosítottak.

Agyonvert cigány-Don Juan

Déva, december 3.

Russor községben ma reggelre összehozott koponyával, halva találták az utcán *Sztenesik* Sztancs cigánylegényt. A megölt legény a falubeli menyecskék és leányok fejét elesavarta és mint veszedelmes verekedőtől félték a legények. A falu legényei meglesték, amint egy pásztorórától távozott és fejszéssel agyonverték. A csendőrség keresi a tetteseket.

Lengyel képviselők lemondása

Tiltakozás a német elnyomás ellen

Berlin, december 3.

A lengyel képviselők körében mozgalom indult meg, hogy úgy a birodalomgyűlés, mint a tartománygyűlés lengyel képviselői mondjanak le mandátumaikról és a terv valószínűleg meg is fog valósulni. A lemondó képviselők azt fogják ajánlani választóiknak, hogy *helyettük szociáldemokratákat válasszanak* és a mostani képviselők nagy agitációt fognak kifejteni az új választásokon.

Varsó, december 3.

Orosz - Lengyelországban a lakosság bojkottálni akarja a poroszországi árukat.

Öngyilkos festő

Nyomor elől a halálba

Bécs, december 3.

Prenger akadémiai festő ma felakasztotta magát. A huszonkilencéves fiatalembert a nélkülözések kergették a halálba.

A Patrie szökése

Vétkes gáztöltés

Páris, december 3.

Charles Humbert képviselő elbeszélte a kamarában, hogy a *Patrie* léggömböt rövid idővel elszabadulása előtt még *kétszáz köbméter gázzal* töltötték meg, mert az volt a terv, hogy visszamennek vele *Versaillesbe*. Ilyen körülmények között a *Patrie* hosszú ideig tarthatja magát fenn a levegőben. Az utána-töltés vétkes könnyelműség volt, mert csak védett helyen lett volna szabad megtenni.

Az új Harden-pör

Leleplezés a birodalmi gyűlésen

Berlin, december 3.

A büntetőbiróság előtt december 16-án lesz a tárgyalás a Harden-Moltke pörben s előreláthatólag sem olyan mozgalmas, sem olyan terjedelmes nem lesz, mint volt az elsőbiróság előtt. A birodalmi gyűlés mai ülésén nagy feltűnést keltett a nacianalistaszabadelvűek egyik vezérének, *Paasche*-nak beszéde, aki *Eynem* hadügyminiszter multkori nyilatkozatára reflektált a Moltke-Harden-pörben. Szemére vetette a hadügyminiszternek, hogy olyan dolgokról nem volt tudomása, amiket Potsdamban a lovassági ezrednél minden közlegény tudott. Aztán általános meglepetésre kivett a zsebéből egy nagy csomag levelet, a melyeket gróf *Hohenau* írt *Bolhard* egykori vérteskatonának, a pör egyik koronatanujának.

— Be tudom bizonyítani, hogy gróf Hohenau pénzt ígért Bolhardnak szeretetreméltóságáért, — mondotta *Paasche* és felmutatta a levél-csomót. Vannak a levelek között olyanok is, a melyeket gróf Hohenau Wilhelmshöheről küldött Bolhardnak. *A lovassági tisztek gunydotokat énekelték Moltkeról, Hohenauról és Linarról*, de a hadügyminiszter minderről semmit sem tudott. Ezért hát ne akarja senki megkövegni Hardent, akinek egyedül volt bátorsága ezeket az üzelmeket leleplezni.

Rablógyilkosság Csikágóban

Letartóztatott magyarok

Karlsbad, december 3.

Az idén augusztus ötödikén *Csikágóban* meggyilkolták *Kabacz* László illavai születésű, huszonnégyéves embert, aki két évvel azelőtt vándorolt ki a Karlsbad mellett lévő *Fischernből* Csikágóba. Néhány ezer koronát vitt magával és amikor holttestét megtalálták, a *pénznek nyoma veszett*. A meggyilkolt fiatalember szülei, akik *Fischernben* laktak, megírták a csikágói osztrák-magyar főkonzulnak, hogy fiukat nyilván megölték, mert pénz volt nála. Most értesítés jött a csikágói osztrák-magyar főkonzulattól *Kabacz* szüleihez *Fischernbe*, hogy fiuk gyilkosait, *Kubik-Partak* Ferencet és egy *Juricska* nevű embert, akik *mindketten Magyarországból valók*, letartóztatták és átszállították a csikágói büntetőtörvényszékhez. A főkonzulátus egyidejűleg megküldte a meggyilkolt fiatalember biztosítási összegét, néhány ezer koronát a szülőknek. A csikágói gyilkosok vagyonos emberek.

Halálra ítélt szerelmespár

Tarnopol, december 3.

Az itteni esküdtszék ma akasztófára ítélte *Jaskow* falusi bírót és *Huskievics* helyettes bírónak a feleségét, akik szerelmi viszonyt folytattak és mert *Jaskownak* a felesége, *Huskievicsnének* a férje állott utjában, közös elhatározással meggyilkolták mind a kettőjüket.

MŰVÉSZET

SZINHÁZ • ZENE • KÉP • KÖNYV

Ruth St. Denis

Az indiai táncosnő

Költő lehetett a kedvese Ruth St. Denisnek, az amerikai leánynak, aki ma délután előttünk (urak, urfiak, válogatott cigánylegények és leányok) előtt próbált táncolt az Orfeum színpadján. Sőt ha nem volna olyan fiatal és ha meg nem sérteném, azt gondolnám, hogy a költőn kívül egy festő, egy muzsikussal és egy világosító kedvese is volt. Nő magától nem tud ilyent táncolni, nem tudja megtalálni a nagyszerű, exotikus és mégis igaz hangulatot. Az a sejtésem, hogy Ruth St. Denis egy csodás hangszer, a melyen egy vagy több láthatatlan férfi genialitása játszik. Akaratlanul is keresem háta mögött az alkotó erőt — utólag. A mikor a színpadra lép, a meddig a színpadon van, úgy sem jut az ember lélekzethez a csodálattól és az extázistól. Duncan egy szép-tördü, de fontoskodó professor, Saharet egy hőbortos francia leány és Allan kisasszony rosszhiszemű spekuláns hozzája képest. Ruth nem úgy táncol, mint ezek, egészen másképpen, sőt szakított az emberiség hétezer esztendő szokásaival és nem lábbal táncol, hanem — kézzel. Vagy, hogy egészen pontos legyek: a két hosszú karjának legalább is olyan szerepe van a táncban, mint a két hosszú lábászárának.

Minden rendkívüli hosszú a fiatal leányon. A lábafeje — itt kell kezdeni — kétszerakkora, mint egy rendes kifejlett nőé. A combja, a hasa, a melle, a háta szintén. Csak a feje rövid, mint a hindu, vagy egyiptomi asszony-bálványoké. Csupa nagy arány, még a szeméi is oly nagyok, mint az egyiptomi sírokban kiásott viasz-arképek szeméi. A szája azonban: egy szem piros eseresznye, kiesiny, kerek, előreduzzadó. Mi csak tele vagyunk itt Pesten exotikus nőszépségekkel, de a kellemetes hideg borzong át rajtunk, a mikor a táncosnő elibénk áll és belefog a meglevenedett és nekiszilajodott — plasztikának. A lejtői karneol-camée-ken a női alakok ha meglevenedhetnének, azok viselkednének így.

Ravaszul és szerényen kezdődött a dolog: tömjén-táncal. Ruth karjainak itt határozottan több szerepük volt, mint a lábainak. A tenger hullámain a mikor a nap ritmusra cikázik, siklik, hajladoz, csak ennek a látásába tudunk úgy beleálmódzni, mint a leánynak ebbe a kartáncába. Nincs semmi testi, érzéki produkció, kiszámított érzelmesség ebben. Így érezzük, bár a legrefináltabb villamvilágítási hatások játszanak közre, mert a ruhája olyan a nőnek, mintha a teste volna, majd meg a teste a ruhája; ő táncol és mi vesztjük el lábaink alól a talajt: szinte elszédülünk a ritmusból, a színtől, elfelejtjük, hogy van Amerika, benne leányok, impresszáriók, költők és kivándorlók, nem marad más, mint minden szépség végső pontja: a melódia. De jön a fő piéce: a „kobra“-tánc. Ruth indiai kígyó-büvílőnő, még több, még magasabb, meztel-láb, de ha papusot visel, elbolondítja a mérges kígyókat. Híszem is: vén kritikusok leesett állal bámulták a karneol-camée-t, akinek vér-erei vannak, csak hogy abban nem vér, hanem tűz folyik. Nagyon vigyáztam, hogy lássam, de azért nem tudtam megérteni, mint tud megnyuhni kétszer akkorára mint a milyen és hogy tud olyan kiesiny lenni, mint egy összegubbaszkodott gyerek-leány. És mindezt nem csak mozdulattal csinálja, hanem valódi táncal, olyannal, a mely beleolvad, egy a zenével. Mert e vad hölgy nem esapta el a koreografiát, csak hogy az akadémikus ballet legnehezebb ügyeit csak mellékesen végzi el, ezek csak alkalmi tréfák neki.

A harmadik tánc a legképrázatosabb: hindu templom-tánc és Radlea a neve. Ruth kisasszony itt a saját templomában mint mozdulatlan bál-

vány jelenik meg. Majd leszáll trónjáról és ábrázolja a látást: drágakövekkel, a hallást: harangokkal, a szaglását: virággal, az ízlelést: kehelyvel, a tapintást: csókkal. Mindezt olyan világítási effektusok közepette, a milyent nem láttunk még soha e sötét Európában. Mint színművész — a táncról külön — a kehelyből való játékban legkülönb. E jövevény leány egy üres kehelyből holtra és az égbe issza és táncolja magát. A mi azonban a csókot illeti, csókolni Ruth, sajna, nem tud. Csak leheli, csak jelzi, ezt nem fogják érteni e cuppanós városban, a hol éjjel — sőt nappal is — egyebet sem csinálnak. Nem szemrehányásképpen mondom és ennek a mi levantei bujálkodásunknak nem vagyunk ellensége. Hanem a táncosnő hangtalan, erőtlen, álomszerű csókjában van valami, ami a mienknél még különb, mintha az ő csók-szerűesei után nem kellene pihenni, mintha folytatható volna a végtelenségig, mintha az ő testének nem volna kimerülése, mintha a hindu táncosnőnek a teste már nem is volna test, hanem valami olyan szervezet, a mely szilárd és színes alkotása ellenére már majdnem egyenrangú a lélekkel.

*

Kissé restelem e nagy lelkesedést. De a meghívottak, Budapest igazi előkelősége, még jobban, még hangosabban lelkesedtek, mint én. Csak attól félek, hogy Ruthról kiül, hogy Regina és a pesti balletből tíz esztendeje elküldték, mint tehetségtelent, aztán Párisba ment... A szája, az magyar száj és lábafeje is az, a két kisujja rajta egy van elformálatlanitva, mint a mi hölgyeinknek nagy részeé. A ki tud róla valamit, kérem, ne leplezze le. Maradjon a teljes illúzió!

Bródy Sándor

* **A hódító Bálkirálynő.** A Nepszínház-Vigopera szenzációs sikerű operett-újodása, a *Bálkirálynő* már közelebb megkezdte hódító útját a vidéki színpadokon is. Kolozsvár, Arad, Szeged, Kassa, Debrecen, Miskolc azok a városok, amelyekben még ez évad során színrekerül a poétikus meséjű és gyönyörű zenéjű operett, amelyben a címszerep *Kürü* Klára ábrázolásában minden előadáson megismétlődő új siker. Az angol-magyar esárdás, az ir dal, az automobilról szóló kuplé, az álomherceg románcja és a teakeringő ma már mindenütt felhangzik, ahol muzsikálnak és kiválóan népszerű *Szilágyi* Dusi spanyol tánc és *Virág* dadogó kupléja is. A *Bálkirálynő* legközelebb szerdán, esztendőnkön, szombaton és vasárnap este kerül színre. Pénteken újra a *Vöröshaju* van műsoron *Blaa* Lujza felléptével, akinek a darab címszerepe egyik legkiválóbb alakítása.

* **Svördström Valborg az Operaházban.** Svördström Valborg asszony, a nagy hírű svéd művész Bécstől, ahol óriási sikert aratott hangversenyével, ma érkezett a fővárosba, s holnap résztvesz az Operaház próbáján. A vendégművész pénteken este a Faust operában Margit szerepét fogja énekelni. Svördström Valborg fellépését óriási érdeklődés előzi meg.

* **A forradalmár.** A Nemzeti Színház legközelebbi újodása *Pakots József A forradalmár* című négyfelvonásos társadalmi drámája lesz, a melynek bemutató-előadását szombatra, e hónap 7-ikére tűzték ki a következő szereposztásban: Gimóth — Gál, Gimóthné — Szaecsvayné, Klára — P. Márkus Emma, Sós Ádám — Odry, Szentannay — Náda Ferenc, Szentannayné — V. Molnár Rózi, Borberek — Náda Béla, Nagyasszony — Demjén Mari, Gyuri — Rózahegyi, Baróthy — Mihályfi, Krizsóczy — Hetényi, Szeghy — Kürthy.

x **Nyílt kérelem.** Az emberszeretet nevében kérem és Ön áldani fogja a gondviselést, kísérelje meg fej, torokfájását vagy izomreumáját a kipróbált házliszterrel az Alföldi fehérkeresztes Sósorszeszszel elűzni. E szer ezeket tett edzetté, erőssé. Készíti az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. Kecskeméten.

Kártya-razzia Nagyváradon

Hadjárat a hazárdjátékosok ellen.
Négy bankot lefoglaltak

Nagy urak a csúvában

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

Nagyvárad, december 3.

Nagyváradon nagy a riadalom, a rendőrség hadat üzent a gyilkos kártyaszervenvedélynek és az első rohamra egész csomó előkelő embert kerített hálójába. Messze földön nem bukott el annyi jobb sorsra méltó existencia, mint a váradi füstös, levegőtlen kártyaszobákban. Évtizedek óta minden hónapnak, minden napnak meg van a maga áldozata. Aki ismerős a viszonyokkal, tudja, hogy valósággal kortörténeti jelentőségük van a nagyváradi kártyabarlangoknak. A bihari dzsentri, a híres, nagymultu köznemesség ott vérzett el anyagilag és ez az anyagi züllés még folyton tart, a kegyetlen dzsentri-végzet most a polgári osztályok tagjait látogatja.

A rendőrség sok tételődés után elhatározta, hogy irtó-hadjáratot indít a kártyaszobákban dúló vagyonpusztítás ellen. Nehéz vállalkozás, előkelő, szerepvívó emberek hirnevéről van szó, de az utóbbi időben annyi feljelentéssel zaklatták a rendőrséget, hogy végre el kellett szánnia magát a törvény által is parancsolt lépésre. Tönkrement existenciák, a kártya-lebujok áldozatai adták be a följelentéseket. Ma délután hat órakor aztán *Eleméry* Ferenc alkaptány egy sereg rendőrszettel és rendőrről váratlanul megjelent Nagyvárad négy legelőkelőbb kávéházában és meglepő razzia-tartott. A vendégek, a kávéházak tulajdonosai nem is sejtették, hogy mi készül, mert a rendőrség emberei egyenként lopták be magukat a kávéházakba és a melléklépesőkön férköztek a titokzatos kártyaszobákhoz. *Álkuksuk* volt, csak így juthattak be, mert a kártyaszobák ajtaja csak belülről nyitható. A rendőrség persze megtalálta, amit keresett: *ferbli, huszonegy, mako, bakkarat* és a hazárdjátékosok minden képzelhető fajtája izgatta a kártyabarlangok fülledt levegőjét. A játékosok magukhoz sem térhettek a kinos meglepődéstől, mikor *Eleméry* kapitány rátette a bankra a kezét. A törvény nevében!

Mialatt a kapitány fölszedte a sok kövér bankót és szerzetét heverő aprópénzt, a játékosok szétrebbentek. *Katonatiszték, előkelő tisztviselők, földbirtokosok, kereskedők ijedten rohantak ki az ajtón, ki merre látott. A legtöbbben Stern Mór kávésnak a kártyaszobából nyíló lakásába menekültek, majd a rendőrség üldözése elől a lift-szobában rejtöztek el. De itt sem volt maradásuk: a rendőrlégenyek utánuk mentek és a sok tekintélyes, előkelő embert egyenként szőlították elő a rejtekhelyről. Aki az egyszerű fölszólításnak nem engedett, annak bizony a kabátját is megfogták. *Eleméry* kapitány rendre összeírta valamennyit.*

Négy kávéházban: az *Emkében*, a *Royálban*, a *Pannóniában* és a *Széchenyi-kávéházban* sujtott le a váratlan razzia. A rendőrség több, mint kétezer koronát foglalt le és harminc-harmincöt hazárdjátékost jelent föl a büntető járásbírósnál. A följelentés persze sok előkelő embert kompromittál. Nagyváradon izgatottan tárgyalják az esetet, amely a maga nemében a legelső. A rendőrségnek azonban elhatározása, hogy rendszerszerű a kártya-razziákat és hetenkint többször lecsap a veszedelmes barlangokra. A városi közgyűlésen is védekezésre készülnek. *Lukács* Ödön pénzügyi tanácsos már tervezetet is dolgozott ki a kártyaadóról. A tanácsnok terve szerint minden egyszerű kártyacsomag után husz fillért, a harminckét lapnál több lapból álló biblia minden példány után negyven fillért, fényezett, illetve mosható csomag után pedig nyolcvan fillért kellene szedni kártyaadó címén. Az új adónem évenként tizenötezer korona jövedelmet hozna a városoknak és bár a hazárdjátékot nem pusztítaná ki, husz százalékkal csökkentené a városi pótdót.

Magyarnak Pécs. Németnek Bécs.

Hazai iparművek előmozdítás cégnél a legjobb órák és ókszerkek jobban és olcsóbban szerkeszthetők be, mint bármely külföldi órágyárossal.

Kockázat kizárva! Nem tetazó árut kicserélek, vagy a pénzt visszadom!

Csak általam kipróbált, pontos járású órákat szállítok. 10 évi jótállás!

Fontos mindenkinek!!

200. sz. Ujdonság! Legjobb

ébresztő zsebóra

roncs óranagyságban, igen meglepő kellemes és csengős hangú ébresztéssel, legpontosabb járással, nickel tokban ... 12 K
Oxidált tokban ... 15 K
Valódi ezüstből ... 25 K
Négyzet alakú oxidált tokban, világhírű szerkezettel 30 K

Legpontosabb női órák!

426. sz. Arany

remontoir duplafedelű

romek vése és kintinó szerkezettel, női óra ... 35 K
3 aranyfedelű ... 44 K
609. sz. Valódi ezüst női óra duplafedelű díszes vésszel ... 12 K
Ezűfedelű ... 9 K

Szivalaku női oxydált

női óra

kintinó szerkezettel ... 8 K
Ugyanaz gömbölyű alakban 7 K

„Kossuth“

szalon díszóra 18 és 16l centiméter magas márványtokban, csaisolt üveggel, ragyogó ékké utánzatokkal, de az kirakva ... 10 K

5 évi jótállás!
19 cm. magas. Pontos járású

erős ébresztő-óra

nickel tokban ... 2,60 K
2 haranggal ... 4.- K
3 éjjeli világitó számlappal, díszes kidolgozású ébresztő óra, járása a legpontosabb ébresztő csengése felülmul minden eddigi gyártmányt 6.- K
Világító számlap 50 fillér. Csomagolás és lada 20 fillér.
3 drb. rendelésnél csomagolás ingyen.

Dombora karikagyűrű valódi 14 karátos fémjelzett erős 14 mm-es szíri 8 K-tól felj. Vésés ingyen! Ujjbőség papírszalaggal is megoldható.

700. sz. 2 kis gyöngy és 1 színes kő ... 9 K
Tetazás szerinti ókaszertárgyak foglajása jutányosan eszközöltetnek.

60512. sz. Valódi 14 karátos arany kígyó gyűrű színes, 1 kövel ... 12 K
Ugyanaz 1 gyémánttal ... 33 K
soros, 2 fejjel ... 33 K

720. sz. 14 karátos arany, színes kövel ... 16 K
Ugyanaz kisebb ... 10 K
Uj aranyból ... 7 K

Valódi ezüst revolver

(láncfűgolyók) ... 2,40 K
1 doboz üllény ... 50 K

Schönwald Imre órásmester és ókszergyáros Pécs.

Ki ezen lapra hivatkozik, megkapja nagy képes ár jegyzékemet ingyen és bérmentve.

Polónyi panamája a főlebbviteli bíróság előtt

Heltai Ferenc és Komlós Ágost a tegnapi ítéletet megfőlebbezték. A főlebbviteli bíróság újra ítélezik

Lengyel Zoltán állja a harcot

A tegnapi esti statáriális ítélettel még nem záródtak le a Polónyi-ügy aktái. Ehhez az ítélethez hozzászól még a budapesti büntetőtörvényszék főlebbviteli bírósága is. Lehetetlen, hogy megmaradjon ez az ítélet, a mely ártatlan embereket sújt, míg a gonosztevőknek mentőkötelet ad. A büntetőperrendtartás a fennálló joggyakorlat a bizonyítást csak a női becsület elleni rágalmozási pörökben korlátozza. Egyebekben teljesen tág teret enged a közérdek címén kért bizonyításnak. Ezen a kétnapos tárgyaláson az történt, hogy a védők összes előterjesztéseit a limine visszautasították. Be akarták bizonyítani a védők, hogy a vád elévült. Tanukra hivatkoztak, akik mindenben igazolhatták volna, hogy a mit a vádbottak Polónyiról mondtak, igaz és való. Az ügyész indítványára Benke bíró sem az elévülés, sem a valódiság bizonyítását nem engedte meg. Ily körülmények között mást, mint marasztaló ítéletet várni igazán nem is lehetett.

De történt egy másik szarvashiba is a bíró részéről. A büntetőperrendtartás világos intézkedése ellenére nem tette végzés tárgyává azt, hogy milyen címen engedi meg a bizonyítást és mit jelöl ki a bizonyítás anyagául. Mintán ez a végzés meg sem hozott, a védők természetesen jogorvoslattal sem élhettek ellene. *Ez már magában véve elég ok arra, hogy a főlebbviteli bíróság megsemmisítse az ítéletet.* De más semmisségi okok is vannak. Az ügyészség ebben az ügyben közérdek címen vállalta el a vád képviselőt. A mikor közhivatalnok elleni vádról van szó, az ügyészség maga szokta indítványozni, hogy közérdek címén a legszőleesebb mederben folyjék le a bizonyítás. Hadd lássa a világ: van-e csak egy molekula igazság a vádakban? A bíróság nem csak közvetlen ténytanuk kihallgatásába, de közvetett bizonyításba is köteles belemenni. Ezt nemcsak hogy nem tette meg, de a hivatkozott ténytanukra, mert őket más ügyben már kihallgatták, előre kimondotta, hogy azok nem tudnak semmit és így felesleges a kihallgatásuk.

A főlebbviteli bíróság ezeket a semmisségi okokat bizonyára figyelembe fogja venni és megsemmisíti ezt a tévedésekkel tulhalmozott ítéletet. Az elítelt vádlottak írásbeli felebbezésüket három nap alatt tartoznak megokolni. Máskor ez a terminus is nyolc nap és az írásbeli ítélet kézbesítésétől számítódik. Még ebben az igazán aprólékos kérdésben sem kedvezett a bíró. Ám ez keveset nyom a latban. A kétnapos tárgyalás izgalmaiktól kifáradt felek a kellő időre mégis benyújtják majd felebbezéseiket. Ezt a bíró a hét vége felé terjesztja a törvényszékhez, ahonnan az iratok a főlebbviteli bírósághoz kerülnek.

A Nap tudósítójának kérdésére Lengyel Zoltán a következő nyilatkozatot tette:

— Harcolok mindhalálig. Nem törekedtem vagyonot szerezni, mint Polónyi. Nem használtam ki politikai sikereimet egyéni célokra. És teljes erőből küzdök lelkeim eszményeiért ma is, mikor sok emberben csalódnom kellett. De mindenekfelett ezental is küzdeni fogok azért, hogy a félrevezetett magyar keresztény közvéleményt kiábrándítsam s e nagyvezű, vakmerő és erkölcsi vergődésében, menekülési kísérleteiben a társadalmi békét is feldulni kész, ma is nagy összeköttetésekkel és sok cimborával rendelkező furfangos, gonosz embert a közélet színteréről kipusztítsam. Sajnálom, mint embert, akit az erkölcsi igazságszolgáltatás ölete végén utolér és aki nagy eszével, ha jóra fordítja és erkölcsiben tisztá marad és ha vergődésében hirdetésül elvei őszinte meggyőződése és nemcsak pusztá taktika volnának, nemzetének sokat használhatott és nagyokat alkothatott volna. Számom e részben ártatlan családját, a melyért oly sokat dolgozott és amelyetnek oly sokat összegyűjtött. Kéz is lettem volna az utóbbi hetekben a hozsám juttatott békekövetségek szavára öt szabadon engedni. De midőn ártatlan emberek és közpolgári tanuskodási kötelességet teljesítő, becsületes honpolgárok ellen intézett hozsámjártatom, midőn bírókúldési beadványomban a legocsányabb rágalmozással illeti a fővárosi polgárokat, a sajtót és magamat is, midőn menekülési kísérleteiben feldulni igyekszik a társadalmi békét, egymásnak uszítja magyart a magyarral és nem hagyva fel veszedelmes politikai célzataival, utjában áll egy becsületes magyar ellenzék megalakulásának: nem tehetek másként, legyen meg az ő akarata, legyen teljes az erkölcsi igazságszolgáltatás hatalma. Polónyi Géza ur! Ezt a harcot ön idézte fel, ön szította idég és én állom mindhalálig!

Lengyel Zoltán elmondotta még, hogy Polónyi legújabb trükkje most az, hogy a keresztény eszme Messiása képében akar szerepelni, őt pedig, aki egy szatmári katolikus család fia s aki igazán szereti a vallását, de nem gyűlöli senki másét, ugy akarja feltüntetni, mint egy bünszövetség eszközt. Ezzel ő nem törődik. Ő halad a maga útján s küzd tovább a népjogokért, a nemzeti eszme győzelmeiért és a közéleti erkölcsök meglisztítéséért.

A lakásnyomor ellen Harc a családi házak körül

Két hatalmas akadályt kell a boldogulása utjából elgörgetni a főváros lakosságának, hogy emberhez méltó lakáshoz jusson. Ez a kettő: az építési szabályrendelet és a házbéradótvvény. A Magyar Építőművészek Szövetsége miudnyájunk haláljára tette érdemessé magát, mikor a budapesti ember keserves életének megkönnyítése végett a családi házak rendszerére való áttérést akarja lehetővé tenni. S hogy a kettős akadályt elhárítsa, kérelemmel fordult a pénzügyminiszterhez, aki az adóreform-javaslatokban is mellőzte a lakáskérdést. A kérvény lényege ez:

Lakások előállítását tekintetében talprodukczióra a bérházépítés üzérkedése soha rá nem tér, pedig tulprodukczióra van szükség, ha kedvezőbb lakáviszonyokat akarunk elérni. S ez lehetségessé válik aszáttal, ha a bérházépítésnek konkurrenciát állítunk a magán, családi házak építőrendszerének kiterjedt mérvben való meghonosításával. Mentől többjét a lakóknak, a középosztálynak, segítjük a ház- és földbirtokhoz, annál inkább erősítjük a városi polgárságot, szitjuk a hazaszeretetet, a földhöz való ragaszkodást és csökkentjük a proletáriátust. Kegyeskedjék tehát Nagyméltóságod a Budapesten építendő s a tulajdonosokta családi házak részére a ház béradó helyett házosztályadót statuálni. Van még egy kérelmünk. Tizenöt évi adómentesség ama házakra, melyeket üres telken építenek — ha azonban a telken már állott régi épület — az ennek helyére jutó új épületnek, vagy emeletnek az adómentessége csak 12 évre terjed. E körülmény is akadály Budapest kívánatos fejlődésének, a mennyiben megakasztja azt, hogy régiebb házak közegészségileg kedvezőbb állapotú új házaknak engedjék át helyüket. Kétségtelen, hogy üres telken az építkezés kisebb költséget jár, semmint ha annak költsége régiebb házérték feláldozásával van egybekötve. Már pedig kívánatos, hogy meg nem felelő régi házak is a modern kényelem és egészségügyi követelményekhez képest újakkal cseréltesse fel. Engedélyeztessék tehát az általános tizenöt évi adómentesség minden építkezésre, tekintet nélkül arra, hogy üres-e a telek, vagy állott-e már épület rajta.

Nem tudjuk, Wekerle pénzügyminiszter megnyitja-e kegyelmes szívét ennek a kérelemnek, a melyben Budapest minden nyomorúsága, keserve, könyje ég. Itt nem Bécsnek kell kedvezni, — attól tartunk, a főminiszter nem fog síelni az adóreform kiigazításával. Pedig a hivatalnok, a kiszívodalmú lateiner, a kiskereskedő és kiáparos, munkás és szolga létérdeke parancsoltán követeli, hogy módot nyujtsanak nekik olcsó és egészséges lakások szerzésére. A lakásnyom, a melylyel az uzsorások hallatlan visszaéléseket követnek el és a lakásdrágaságot, amelynek vért korbácsoló borzalmat elviselhetetlenek, valahogy meg kell szüntetni s ha ehhez nem nyujt segítséget a kormány és a főváros, akár forradalom árán is ki kell harcolni az élethez való jogunkat.

Hol kell Erényi Ichtiol- Salicilt használni?

1. Ahol a viszketegségi bőrbaj ellen nem lehet találni más megbízható szert.
2. Ahol a sömörös viszketegségtől nem tudnak megszabadulni.
3. Ahol a sebek vagy kisebesedések sok bajt és kellemetlenséget okoznak.
4. Ahol az aranyeres fájdalmak napirenden vannak.
5. Ahol végbél-bántalmak óriási fájdalmakat okoznak.
6. Ahol az eczema gyakran mutatkozik.
7. Ahol a feldörzsölés és kisebesedés égetési fájdalmakat okoz.
8. Ahol a test bármely része vagy a lábak izzadnak.
9. Ahol a viszkető fájdalmak jelentkeznek.
10. Ahol az ótvár nem volt eddig gyógyítható teljesen.

Az eredeti „Erényi - Ichtiol - Salicil” 3 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla „DIANA”
gyógyszertára

BUDAPEST, VII., KÁROLY-KÖRUT 5. SZ.
Postai megrendelések utánvétel mellett aznap szállítatnak.)

Több mint egy millió köszönőlevél érkezett be a világ minden részéből.

KÖZGAZDASÁG

Szesz. Az Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszfőmítőgyár Kecskeméten, budapesti központi irodájának V., Mérleg-utca 11. szám, heti üzleti jelentése. Mai zárlatárak Budapesten: Finomított szesz adózva 166—171, finomított szesz adózatlan 67—72, nyers szesz adózva 164—167, nyers szesz adózatlan 65—68, korona ab Kecskemét. Denaturált szesz ingyen hordóval és fuvarmegtérítéssel 54—56 korona.

A budapesti gabonátözsde

I. Készáru-üzlet

Mérsékelt kínálat mellett eleinte néhány fillérral olcsóbb, végül változatlan áron elkelt 28.000 mm. buza. Rozs ártartott. Zab változatlan. Tengeri csendes. Árpa nem változott.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 78 k. 26.45 K., 100 mm. 80 k. 26.45 K., 300 mm. 77.5 k. 26.30 K., 800 mm. 77 k. 26.20 K., 200 mm. 77 k. 26.20 K., 200 mm. 77 k. 26.20 K., 500 mm. 77 k. 26.10 K., 100 mm. 74 k. 24.90 K.

Pestvidéki: 200 mm. 77 k. 26.10 K., 100 mm. 76.5 k. 25.70 K., 100 mm. 76.5 k. 25.40 K., 100 mm. 76 k. 25.30 K.

Dunai: 2000 mm. 76 k. 25.10 K.
Zentai: 100 mm. 76.5 k. 26.05 K.
Paksi: 4300 mm. 76.8 k. 25.45 K.
Fejérmegyei: 100 mm. 76 k. 25.20 K.
Bácskai: 120 mm. 76.5 k. 25.80 K.
Óbcesei: 2040 mm. 75 k. 25.70 K.
Raktárára: 2000 mm. 70 k. 25.50 K., 2200 mm. 75 k. 25.40 K.

Mind három hónapra.
Rozs: 400 mm. 23.80 K., 100 mm. 23.70 K., 500 mm. 23.45 K., keverékes.
Árpa: 100 mm. 16.— K.
Zab: 150 mm. 17.20 K., 500 mm. 17.10 K., 100 mm. 16.90 K., 200 mm. 17.10 K.

Készpénzfizetés mellett.

Hivatalos jegyzés

Buza	híls	Ára 100 kgr.	híls	Ára 100 kgr.
Tiszavidéki (uj)	75	25.05 — 25.45	79	25.75 — 26.15
	76	25.25 — 25.65	80	25.85 — 26.25
	77	25.40 — 25.80	81	— — — —
	78	25.70 — 26.—	—	— — — —
Fejérmegyei (uj)	75	— — — —	79	25.50 — 25.90
	76	24.95 — 25.35	80	— — — —
	77	25.15 — 25.55	81	— — — —
	78	25.25 — 25.75	—	— — — —
Pestvidéki (uj)	75	24.80 — 25.20	79	25.55 — 25.95
	76	25.— — 25.40	80	— — — —
	77	25.00 — 25.40	81	— — — —
	78	25.40 — 25.80	82	— — — —
Bácskai uj	75	— — — —	—	— — — —
	76	25.— — 25.40	—	— — — —
	77	25.20 — 25.60	—	— — — —
	78	25.40 — 25.80	—	— — — —
Kozs	elsőrendű uj	— — — —	—	28.75 — 24.05
	középmínőségű uj	— — — —	—	28.55 — 23.70
Árpa	takarmány, elsőrendű	— — — —	—	18.90 — 16.10
	takarmány, másodrendű	— — — —	—	15.70 — 15.90
Zab	elsőrendű	— — — —	—	16.85 — 17.15
	középmínőségű	— — — —	—	16.85 — 16.85
Tengeri magyar	— — — —	— — — —	—	14.90 — 15.10
Repos	kispostaropce	— — — —	—	84.50 — 36.—

II. Határidő-üzlet.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza (1908)	22.74—22.90—22.86
Áprilisi buza (1908)	26.26—26.44—26.40
Októberi rozs	20.70—20.80—20.80
Áprilisi rozs (1908)	24.86—25.—24.88
Áprilisi zab (1908)	17.32—17.38—17.30
Májusi tengeri (1908)	15.14—15.24—15.20

Déli 1 órakor zárulnak.

Októberi buza	22.86—22.88
Áprilisi buza (1908)	26.40—26.42
Októberi rozs	20.80—20.82
Áprilisi rozs (1908)	24.88—24.90
Áprilisi zab (1908)	17.30—17.32
Májusi tengeri (1908)	15.20—15.22

Gabonaforgalom

1907. december 1-től december 2-ig

Buza	Érkezett	Elszállított
Buza	26431	—
Rozs	2337	403
Árpa	6489	109
Zab	8952	—
Tengeri	700	100
Liszt	612	8510
Korpa	500	2586

Délutáni határidő-üzlet:

4 1/2 órakor a következők voltak a záró ár-folyamok:

Áprilisi buza (1908)	26.34
Októberi buza (1908)	22.78
Áprilisi rozs (1908)	24.84
Októberi rozs (1908)	20.72
Áprilisi zab (1908)	17.24
Májusi tengeri (1908)	15.16

A budapesti értéktözsde

Magasabb amerikai jegyzések folytán a mai előtözsde irányzata szilárd volt. A csekély üzlet miatt az áremelkedés csak lényegtelen volt.

Előtözsde:

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 636.50—637.25. Magyar hitelbank 749.—750.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 470.50—671.75. Osztrák-magyar államvasut 671.50—673.—. Rímamurányi vasmű 516.—517.50. Közuti vasut 543.—544.—. Városi villamos vasut 283.50—283.75. Hazai bank 283.25—284.—. Orosz járadék 89.30—89.50.

Déli tözsde:

Csekély forgalom mellett a déli tözsde irányzata szilárd volt.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 636.75—637.50. Magyar hitelbank 749.50—750.75. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 421.50—421.75. Osztrák-magyar államvasut 671.75—674.—. Déli vasut 150.50. Rímamurányi vasmű 516.50—517.50. Közuti vasut 544.—544.50. Városi villamos vasut 283.50—283.75. Kereskedelmi részvény 583.—. Hazai bank 283.50—283.75. Hazai takarékpénztár 19725.—20250.—. Salgótarjáni köszénbánya 572.—573.—. Brassói cellulózgyár 483.—. Magyar vasuti forgalmi részvény 364.—.

Utötözsde:

Irányzata élénk forgalom mellett szilárd.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 637.75—639.50. Magyar hitelrészvény 752.—753.—. Osztrák-magyar államvasut 674.—676.50. Közuti villamos vasut 545.—546.—. Orosz járadék 89.45—90.—.

Zárulat délután 4 órakor

Osztrák hitelrészvény 638.75. Magyar hitelrészvény 752.50. Osztrák-magyar államvasut 675.50. Rímamurányi vasművek 518.—.

Bécsi értéktözsde

Bécs, december 3. 4 2/3% papíráradék 96.60. 4% osztr. aranyjár. 114.20. 1860. sorsjegy 147.—. Osztr. hitelsorsjegy 444.—. Angol osztr. bankrészv. 292.—. Bécsi Bankverein 517.75. Osztr.-magy. bank 17.74. Déli vasut 150.25. Dunagözh. társ. 981.—. Dohány részv. 404.50. Cs. k. arany (vert) 11.37. Német bankváltók 117.80. 4 2/3% ezüst jár. 96.55—840. Osztr. koronajáradék 96.87. 1864. sorsjegy 257.—. Osztr. hitelint. részv. 637.—. Union-Bank 130.—. Osztr. Länderbank 410.25. Osztr. m. áll. vasut 672.25. Elbe-völgyi vasut 420.—. Alpési részv. 583.75. 20 frankos 19.20. Londoni váltóár 241.60. Lipótkohó 422.—. Török-sorsjegyek 182.—.

Bécs, december 3. 4% arany-járadék 110.87. Tiszai és szeg. köles. sorsj. 142.—. Magy. hitel. részv. 748.25. M. lesz. és váltó részv. 471.—. Rímamurányi 517.50. M. cukoripar ——. Adria hajózási r.-t. 401.—. Magyar koronajáradék 93.05. 4% magy. földteherm. kötv. ——. M. nyer.-k. sorsjegy 189.50. Kassa-Oderb. v. részv. 365.—. M. keresk. bank 32.95. M. Jelzálogbank 422.—.

Külföldi értéktözsde

Berlin, december 3. (Zárulat) 4 2/3% papíráradék 98.10. 4% osztr. arany jár.; 97.10. Osztr. hitel. 199.30. Déli vasut 28.50. Orosz bankjegyek 214.90. 4% uj orosz kölesön 74.10. Disconto Commandit 170.50. Dynamit Trust 157.10. Harpeni 195.50. Unifkált török jár. 93.60. 4 2/3% ezüst járadék 96.10. 4% magy. arany jár. 92.70. Magyar koronajáradék ——. Osztr. m. államvasut 143.90. Bécsi váltóár 84.80. Olasz járadék ——. Alt. Villamos Edison 197.60. Gelsenkircheneri 193.20. Laurakohó 215.50.

Rum és likőrök

készítése házilag!!

100%—200% megtakarítás!

fillér 80 fillér

egy adag koncentrált jamaika rum kivonat, vagy az alább felsorolt likörkivonatok bármelyike, melyek segítségével 1 liter 2 liter igen finom rumot, vagy 2 1/2—3 liter igen finom likört készíthetünk. Használati utasítás minden üveghez. — Alasch, Anisette, Benedictiner, Chartreuse, Császárkörtö, Curacao, Cseresznyelikör, Diólikör, Fodormenta, Kakaó, Kávé (Crème de Mokka), Köményes, Meggylikör, Marasquinó, Rosztopsin, Vanília, Waldmeister, Őzsi és sárga barack stb. Conc. jamaika rum-kivonat és Cognackivonat

1 kor. beállítás ellenében bérmentve küldök egy adag bármilyen likör vagy rumkivonatot próbára. Főraktár:

Majthényi Béla

arany kereszt drogeria és illatszertár
Budapest, IX. ker., Vámház-körút 15.

SZINHÁZAK

Szerda, 1907. december 4-én.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Zárva.

NEMZETI SZINHÁZ.

Rabenstein Bersabé

Színmű 3 felvonásban.
Kezdete 7 órákor.

NÉPSZINHÁZ. (Vig-Opera).

A bálkirálynő.

Operette 2 felvonásban.
Kezdete 8 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Kerülő ut

Színmű 3 felvonásban.
Kezdete 7 1/2 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Varázskeringő.

Operett 3 felvonásban
Kezdete 1/2 8 órákor.

VARSZINHÁZ.

Nagymama.

Kezdete 7 órákor.

URÁNIA SZINHÁZ.

A babona.

Kezdete 7 1/2 órákor.

VIGSZINHÁZ.

Az igazság.

Színmű 3 felvonásban.
Kezdete fél 8 órákor.

Modern Színház - Cabaret

Andrássy-ut 69.

Telefon 93-16.

A Ferencvárosi anygal.
Heltai Jenő és Molnár Ferencz
revüje. Zenéjét szerzette Szirmai
Albert. — Modern gyerek-
kek. Szomaházy István bohó-
sága. — A horvátok. Szín-
padli jelenet. — Disznótör a
Lipótvárosban. — Pesti élet-
kép. Irta Molnár Ferencz.

Huszonegy leharcszám.
Fellepek: Medgyaszay Vil-
ma, Vörös Illi, Póór Lili, Kö-
kény Ilona, Urai Mella, Gre-
gus Margit, Kardos Ilona,
Déry Blanka, Szűcs Nelli,
Nyaray Bárony, Kardos
Kabók, Sólyom, Szentirmai.
Kezdete 9 órákor.

KELETI-SZINHÁZ.

VII., Baross-tér 15.

Telefon 88-90.

A főváros legegységesebben beren-
dezett mozgósínház.

Az ördög-vadászat. Hawaii
szigete. Az igazi matróz. A
vidám házmeister. Az álmok
birodalma. Kiálthatatlan ka-
masz. A bolygó ujság. A far-
mer tragédiája. Egy bolygó
perce. Frakkos bandita és
még két, az utolsó órák-
ban érkezett attrakció.

Kezdete 5 órákor.

VESZÉK

urásoktól levetett férfi ruhákat a legmaga-
sabb árban. Levelezőlapon adott értesítésre,
ugy helyben, mint vidéken, személyesen jövök.

Braun Elemér,

BUDAPEST, Király-utca 40. III. em. 17.

DOCZI M.

Magyarország legnagyobb cipő-raktára:
Budapest, Rákóczi-ut 10. sz.

Férfi cipők: Kor.

Borjubőr fűzés sima v. hetétes	8.-
Amerikai boxbőr, cugos 9.50, fűzés	10.-
Francia sevro cugos v. fűzés 10. gomb.	11.-
Posztó, bőrrel körül 8.50, oroszakkal	9.50
Eredeti amer. cipők, széles talppal	13-16

Női cipők:

Zerge v. borjubőr, fűzés v. cugos	7.-
Amerikai box, fűz. v. cug. 8.50, gomb.	9.-
Francia sevro, fűz. v. cug. 9.50, gomb.	10.-
Posztó, körül bőrrel 7.50, oroszak	8.-
10.000 pár női posztó comod-cipő	2-3.-

Férfi csizmák:

Bagaria bőrből erős dupla talppal	18-20.-
Halmából, többféle kiállításban	13-16.-
Finom orosz sárcipő női	3.-, férfi 4.-

Nem megfelelő árú készítményekkel becsorolok. 150
főnyképpel ellátott, remekül kiállított

képes nagy árjegyzékem megjelent.
és bárkinek ingyen és bérmentve küldöm.

Felesége keres

A házartás vezetése melletti könnyű keze-
munkával 20 kor-ig lehet keresni.
Férfit keresek is alkalmas.
Csekély bérrel készítek.
Kérjen prospektust!
SCHÖNDORFER E.
Vallást házipar fejlesztésére.
Wien, VII., Nollaplatz 112.

INGYEN

diszkrét és bérmentve küldjük
rendkívül érdekes tartalmú ábrák-
kal és használati utasítással el-
látott árjegyzékünket.

GUMMI HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 K tucattja
PESAR. OCLUS. NŐI ÖVSZER 3-5 kor.
feltétlenül megbízható valódi angol és francia
gyártmányok.

"NAKIRA" törv. védett férfi-övszer különlegesség,
valódi indiai paragumiból fel-
tétlenül megbízható, tucattja... 12 K

MINTAGYÜJTEMÉNY 12 db legfinomabb
övszerből 4 korona.

UTERUS-SPRAY eredeti törv. védett
női különlegesség 14 kor.

Universalis-sérvkötők
páratlanok, kis gummi nyomóval, a legnagyobb sérv is el-
zárható. Egyoldali 5-12, kétoldali 10-24 kor.

Műlábak, műkezek, egyenestartók terden nőt-
teknek, téknék, támgépek, stb. stb
**Haskötők, gummiharisnyák stb. Irrigá-
torok, betegápolási cikkek kaphatók.**

Magyar Orvosi Műszertár Budapest
VII., Rákóczi-ut 32.

Pontos címre és a veres keresztre ügyeljünk.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK

Legmagasabb helyen és idült folyásoknál befookonta-
sás nélkül legbiztosabb gyógyszernek a

SANID TOKOCSKÁK

bizonyított. Egy dobozt (100 labdas) használati utá-
sítással 6 kor. utánvét mellett. Kezdő gyengeség és impo-
tenciának egyedül biztos szer a híres dr. TIMKÓ-féle orv-
labdasok. Egy üveg ára 10 korona, küld.

"MAGYAR KIRÁLY" gyógyszerár, Budapest,
VII., Harokkői-utca 2/a sz.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: **Révay-utca 19.** Rendező: **ROTT SÁNDOR**
MA! Az előadás kezdete fél 9 órákor. MA!
Egynegyed 10 órákor! Egynegyed 10 órákor!

„Leánynézőben“.

Bohózat. Irta: **Satyre.** Rendező: **Rott Sándor.**

Végül 11 órákor! Végül 11 órákor!

„Ländliche Unschuld“

Burlesk bohózat. Irta: **Satyre.** Rendező: **Werner Hand.**

Továbbá: **Treibtsch Sándor** és **Baura Emil,** Türk
Eerta és **Zöldi Márton** új szülő számaikkal.

Nappali pénztár délelőtt 9-11-ig és délután 3-6-ig.
Az 1-6 emeleti **Casino de Paris**-ban minden este fél
12-től angol és francia különlegességek felléptek.

Budapesti CABARET Teréz-körút 28. sz. (Bonbonnière) Telefon 52-88

Minden este 9-tól 12-ig nagy előadás.

A nagyszerű, teljesen új decemberi műsor

KIS SZINDARABOK:
László Fülöp műtermében. A pesti kávéház. Egy vádpör története

SZINPADI TRÉFÁK:
A szászszentdomokos jóvendómódó. — A vajda a Wagner-zenéről. — A
modern házaspár.

HUSZONÖT ÚJ CABARET SZÁM.
Az údv katonája. — Levél a szanatoriumból. — Montignoso. —
Ejőrsón kirohanása. — Jakab patriárka. — Kossuth Ferenc ko-
romnyikja. — A leplezett Heidelberg. — Az abbé és a grófnő. —
Aktuális strófák, stb. stb.

Fellepek:
LASZLÓ RÓZSI, NAGY ENDRE, FERENCZI KÁROLY,
Kepf Jolán, Balogh Bőke, Bibor Olga, M. Chabauty,
Huszár, Sajó, Mahr, Gabányi, Köváry stb.

Jegyek: **Bárdnál,** Kossuth Lajos-utca és **Andrássy-ut**
Zipszer-nél, **Andrássy-ut 4.** és a Cabaret pénztáránál.

Női KÉZIMUNKÁK

hímzőanyagok és szövetek
rendkívül nagy választékban jutá-
nyos áron kaphatók

Alapítva 1888. Nagy képes árjegyzék díjtalanul
BÉRCZI D. SÁNDOR női kézimunka-
nagyiparosnál
BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 4. SZ.

!! Házlebontás miatt !!

üzletemet 1908. május 1-én
VI., Dessewffy-utca 5. sz. a. (Váci-körút sarok)
— sajtó áruházamba — helyezem át.

Vidékre kiváltságra is küldök.

Első Alföldi Cognacgyár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

és szeszfinomítógyár KECSKEMÉTEN

cég ajánlja

a legkiválóbb, a leghirvevesebb, a leg-
kitünőbb s legzamatosabb, legkedveltebb
páratlan minőségű gyártmányait

Barack-pálinka -cognac -creme

Radial-Elixir

gyomorerosító

Alföldi Csillag Cseppek

gyomorkeserű

48-as likőr

Kecskeméti keresztres keserű

Menyecske-likőr Port-Artur keserű
Mogador Cake Walke likőr
Malakkot Amer. csemege likőr
MVanilla Allásch

kitünő megszesz

Alföldi- király-rum -finom tea-rum

Sanghai-rum. * Zaida-rum.

Magyar Csutora és korsőkülönlegességeit
valamint a legrövidebb idő alatt
mesés hirre szert tett

az Alföldi fehér keresztres

sósorszesz

mely a legrövidebb idő alatt a legkitü-
nőbb szolgálatot teszi csúz, rheuma,
köszvény stb. ellen

Első Alföldi Cognacgyár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

és szeszfinomítógyár

KECSKEMÉTEN.

Ő csász. és kir. fensége József főherceg és Fülöp
Szász Coburg Gothai herceg kamarai szállítója.

